

RAPORT Z WIZYTACJI **(ocena programowa)**

dokonanej w dniach 4 – 5 stycznia 2014 roku na kierunku *ekonomia* prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych na poziomie studiów pierwszego stopnia realizowanych w formie studiów niestacjonarnych o profilu praktycznym na Wydziale Ekonomii i Zarządzania w Gdyni Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku.

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Łucja Tomaszewicz – członek PKA

członkowie:

- dr hab. Wojciech Downar – członek PKA
- prof. dr hab. Magdalena Osińska – ekspert PKA
- mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA – ekspert formalno-prawny
- Paweł Müller – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

Krótką informacją o wizytacji

Wizytacja na Wydziale Ekonomii i Zarządzania w Gdyni Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku na kierunku *ekonomia* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2013/2014. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz pierwszy.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z Raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku.

Załącznik nr 1 Podstawy prawne oceny jakości kształcenia

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

Kryterium 1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę*

1.1).

Uczelnia rozpoczęła działalność od prowadzenia kształcenia w specjalnościach *bankowość, podatki oraz rachunkowość i finanse przedsiębiorstw* na mocy decyzji Ministra Edukacji Narodowej nr DNS-1-0145-179/RO/98 z dnia 31 lipca 1998 r. nadającej uprawnienia do prowadzenia wyższych studiów zawodowych w Wyższej Szkole Bankowej w Gdańsku.

Uprawnienia do prowadzenia kształcenia na ocenianym kierunku studiów na poziomie studiów pierwszego stopnia w Wydziale Zamiejscowym w Gdyni - Uczelnia otrzymała decyzją Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w dniu 14 maja 2009 r. (nr DNS-WUN-

6021-2502-1/EK/09). Na mocy Uchwały nr 77/2009 z dnia 11 grudnia 2009 r. Konwent Uczelni – zgodnie z przepisami Statutu – dokonał zamiany nazwy Wydziału w jego aktualnym brzmieniu, tj. Wydział Ekonomii i Zarządzania w Gdyni.

Misja oraz Strategia Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku na lata 2009-2012 została uchwalona 11 grudnia 2009 r. Uchwałą nr 70/2009 Konwentu Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku. W wyniku zmian ewaluacyjnych Konwent Uczelni na posiedzeniu w dniu 21 listopada 2013 r. Uchwałą nr 121/2013 uchwalił Strategię Wyższej szkoły Bankowej w Gdańsku do roku 2016. Przedstawiony podczas wizytacji dokument zawiera także ogólne wytyczne co do strategii Wydziału Ekonomii i Zarządzania, na którym usytuowany jest wizytowany kierunek.

Uchwała Konwentu w sprawie strategii została podjęta już po decyzji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego w sprawie utworzenia kierunku *ekonomia*.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Konwentu wraz z listami obecności w powyższych sprawach. W posiedzeniach oraz procedurze tworzenia tych dokumentów nie uczestniczyli interesariusze zewnętrzni.

Procedury związane z utworzeniem kierunku zostały zachowane, tj. odbywały się zgodnie z zapisami w Statucie, po pozytywnym zaopiniowaniu dokumentów przez Senat oraz skierowaniu przez Rektora Uczelni stosownego wniosku do ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego.

Koncepcja kształcenia na kierunku *ekonomia* oparta jest na praktycznym profilu studiów i odzwierciedla tradycję Uczelni, której wykładnikiem działania jest silne powiązanie kształcenia z potrzebami rynku pracy. Niewątpliwie wybór praktycznego profilu kształcenia wychodzi naprzeciw kompleksowym dostosowaniom oferty kształcenia do aktualnych realiów rynku pracy. Dostosowania te stanowią istotę misji Uczelni a także jej celów strategicznych. Podczas wizytacji przedstawiono Zespołowi Oceniającemu nowe perspektywy strategiczne wraz z misją i wizją rozwoju Uczelni do roku 2016, w których wykorzystane zostały doświadczenia zdobyte w poprzedniej perspektywie strategicznej (2009 – 2012). Nowa strategia jednoznacznie wskazuje na rozwój Uczelni idący w kierunku kształcenia uniwersalnego a więc nie tylko o profilu ekonomiczno-prawnym, ale również technicznym, społeczno-humanistycznym oraz nauk o zdrowiu i urodzie. Jest to pewne novum w celach strategicznych Uczelni dotychczas postrzeganej jako Szkoła o biznesowym charakterze oferty kształcenia. Jak wynika z preambuły strategii, to analiza strategicznych dokumentów bliższego i dalszego otoczenia Szkoły jednoznacznie wskazała na konieczność pokierowania jej rozwojem w stronę kształcenia uniwersalnego. Celem nadrzędnym Strategii do roku 2016 jest więc dokonanie zmian w ofercie kształcenia, przede wszystkim zmian organizacyjno-prawnych oraz wizerunkowo-marketingowych, które pozwolą na przekształcenie Uczelni głównie o profilu ekonomiczno-prawnym, w Uczelnię proponującą wielokierunkowy profil kształcenia.

Swoją misję Uczelnia postrzega jako bycie partnerem w rozwoju kariery zawodowej studentów („Partnerzy w rozwoju kariery zawodowej”), co oznacza wzajemne wspieranie się, relacje dwustronną. Z jednej strony Uczelnia chce dostarczać studentom szeroką, ciągle rozwijaną ofertę kształcenia jakościowo wspartą siłą i marką Grupy Wyższych Szkół Bankowych, z drugiej strony jest otwarta na propozycje studentów idące w kierunku doskonalenia usług dydaktycznych i ich innowacyjności.

Koncepcja kształcenia na kierunku *ekonomia* w pełni wpisuje się w misję Uczelni. Jest ona oparta na profilu praktycznym, w którym wiedza przekłada się na konkretne umiejętności pozwalające na odnalezienie się absolwenta kierunku w określonym segmencie rynku pracy. Program kształcenia, a w szczególności oferowane specjalności jest dostosowany do realiów rynku pracy.

Wizja Uczelni „Regionalny lider w kształceniu studentów łączących naukę i pracę” ma być dodatkową wartością oferty kształcenia także na studiach stacjonarnych. W Strategii przedstawiono wizję współpracy wszystkich interesariuszy biorących udział przy realizacji, szczególną uwagę poświęcając studentom, absolwentom i pracodawcom. W obecną wizję rozwojową Uczelni w pełni wpisuje się koncepcja kształcenia na wizytowanym kierunku, a w szczególności praktyczny profil oferty.

Zarówno cele strategiczne Uczelni, jak i mierniki ich realizacji przedstawiono w sposób syntetyczny. Trwa proces ich uszczegółowienia i doprecyzowania. Podobna sytuacja ma miejsce ze strategiami obu wydziałów funkcjonujących w strukturze organizacyjnej Wyższej Szkoły bankowej w Gdyni. Z uwagi na metropolitarny charakter Trójmiasta Strategia rozwoju Uczelni koncentruje się na spójnej polityce jej rozwoju, jednak z uwzględnieniem specyfiki i warunków lokalnych każdego z miast. Podstawowy obszar, w którym Wydział Ekonomii i Zarządzania w Gdyni (podobnie jak Wydział Finansów i Zarządzania w Gdańsku) posiadać będzie autonomię, to rozwój produktowy. Wydział w Gdyni ma przed sobą rozwój w obszarach technicznym oraz zdrowia i urody, ale także planuje wprowadzenie oferty studiów II stopnia do istniejącej już oferty, co bezpośrednio odnosi się do wizytowanego kierunku i co wskazuje, że Wydział będzie kontynuować kształcenie w obszarze biznesowym z koncepcją kształcenia na wizytowanym kierunku w pełni wpisującą się w ten obszar. Bardziej szczegółowo cele strategiczne dla Wydziału Ekonomii i Zarządzania w Gdyni, w tym także wskazanie na działania wpływające na poprawę jakości kształcenia, sformułowane zostały w rozdz. IV dokumentu przedstawiającego strategię Uczelni i Wydziału Ekonomii i Zarządzania.

Dobre relacje i współpraca Wydziału Ekonomii i Zarządzania w Gdyni WSB w Gdańsku ze środowiskiem pracodawców a także biznesowy profil Uczelni oraz wieloletnie doświadczenie w kształceniu kadry menedżerskiej dają możliwość elastycznego kształtowania oferty kształcenia oraz przyczyniają się do realizacji staży i praktyk zawodowych, odpowiadających praktycznemu profilowi kształcenia na kierunku *ekonomia*.

Na liście specjalności oferowanych na tym kierunku w roku akademickim 2013/14 znajdują się:

1. Ekonomia menedżerska,
2. Rachunkowość i finanse przedsiębiorstw,
3. Bankowość i Innowacje Finansowe.

Koncepcja tych specjalności powstała z myślą o wyposażeniu absolwenta w takie kompetencje i kwalifikacje, których nie oferują inne kierunki studiów, a jednocześnie takie, które spełniają oczekiwania pracodawców. Choć oferta specjalności jest dość istotnie nakierowana na dyscypliny finansowe, to jest na tyle różnorodna merytorycznie, że daje studentowi dużą elastyczność wyboru.

1.2).

Uchwałą z dnia 23 lipca 2012 r. Konwent – po pozytywnym zaopiniowaniu przez Senat - określił – zgodnie z przepisami Statutu - Uchwałą nr 61/2012 efekty kształcenia na kierunkach studiów realizowanych w Wyższej Szkole Bankowej w Gdańsku zgodnych z krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, w tym dla ocenianego kierunku studiów.

Rada Wydziału na posiedzeniu w dniu 31 maja 2012 r. Uchwałą nr 4/2012 zatwierdziła plany i programy studiów pierwszego stopnia dla ocenianego kierunku studiów na rok akademicki 2012/2013, zaś Uchwała nr 4/2012 z dnia 12 kwietnia 2013 r. na rok akademicki 2013/2014.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Konwentu oraz Rady Wydziału wraz z listami obecności w powyższych sprawach. W posiedzeniach tych organów nie uczestniczyli interesariusze zewnętrzni.

Koncepcje kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów prowadzonych na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku tworzone są przy udziale: założyciela, organów statutowych Uczelni i Wydziału, kadry naukowo-dydaktycznej, pracodawców oraz studentów.

W związku z ukierunkowaniem procesu kształcenia na jego jak najpełniejsze dopasowanie do rynku pracy i oczekiwań interesariuszy Uczelnia traktuje współpracę z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi jako jedno z kluczowych działań strategicznych.

W Wyższej Szkole Bankowej w Gdańsku funkcjonuje od roku 2010 Rada Przedsiębiorczości. Do zadań Rady należy m.in. nadzór merytoryczny nad programami studiów I i II stopnia. W ramach Rady Przedsiębiorczości powoływane są Rady Programowe dla poszczególnych kierunków studiów. Z protokołów posiedzeń Rady programowej a także z rozmów przeprowadzonych z Władzami Wydziału wynika, że specjalne posiedzenia były poświęcone koncepcji kształcenia i opiniowaniu programów studiów na kierunku *ekonomia* w kontekście efektów kształcenia (matrycy efektów kształcenia). Należy odnotować, że w Raportach ze spotkań Rady Przedsiębiorczości znajduje się szereg sugestii dotyczących koncepcji kształcenia na wizytowanym kierunku, m.in. (Raport III spotkanie Rady – styczeń 2011), oferty specjalności, czy też wskazanie na kształcenie w kierunku potrzebnych w jednostkach gospodarczych systemów informatycznych.

Warto podkreślić, że wysoka efektywność współpracy Uczelni i Wydziału Ekonomii i Zarządzania z interesariuszami z otoczenia biznesowego wynika także z faktu, że badania szeroko rozumianego rynku pracy obejmujące pracodawców i absolwentów możliwe były od zrealizowania w ramach współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Funduszu Społecznego projektu badawczego „Ekonomia sukcesu – program rozwoju Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku”, w którym liderem jest Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku, a partnerami Regionalna Izba Gospodarcza Pomorza i PBS DGA Spółka z o.o. Głównym celem całego projektu jest rozwój potencjału dydaktycznego Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku.

Podczas wizytacji Uczelnia przedstawiła dokumentację przedstawiającą liczne efekty współpracy z interesariuszami wewnętrznymi a przede wszystkim zewnętrznymi, w tym obejmujące wspomniane wyżej: opinie i rekomendacje dotyczące programów studiów, Raporty z posiedzeń Rady Przedsiębiorczości i Komisji Programowej, w szczególności odnoszące się do proponowanych specjalności, rozkładu i wymiaru zajęć dydaktycznych, opinie dotyczące programów praktyk oraz kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia i metod ich weryfikacji.

Z dokumentów przedstawionych przez władze wizytowanego kierunku wynika, że w procesie określenia celów i efektów kształcenia wizytowanego kierunku oraz perspektywy jego rozwoju brali udział zewnętrzni interesariusze. Zdecydowanie pozytywnie należy ocenić funkcjonowanie Rady Programowej WSB, której członkami są przedstawiciele licznej grupy pracodawców współpracujących z Uczelnią. Z raportów ze spotkań Rady Programowej wynika, że Rada opiniowała m.in efekty kształcenia oraz siatki godzinowe. Uwagi Rady były uwzględniane w dalszych pracach władz Wydziału.

Z informacji uzyskanych od studentów wynika, że nie brali oni bezpośredniego udziału w opracowywaniu efektów kształcenia oraz w pracach nad planem studiów oraz programem kształcenia. Należy jednak podkreślić, że na wizytowanym kierunku funkcjonuje system ankietyzacji studentów, którego celem jest wskazanie przydatności poszczególnych przedmiotów realizowanych na studiach. Wnioski z tych ankiet służą do doskonalenia

koncepcji kształcenia, co należy uznać za pozytywny aspekt działania władz jednostki prowadzącej wizytowany kierunek.

Zaleca się rozszerzenie działań, które zachęcą studentów do aktywniejszego uczestniczenia w procesie udoskonalania koncepcji kształcenia.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego: ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.1)

Koncepcja kształcenia na kierunku *ekonomia* nawiązuje do misji Uczelni oraz realizuje cele strategiczne Wydziału i Uczelni, między innymi poprzez wybór praktycznego profilu kształcenia na wizytowanym kierunku i kompleksowe dostosowanie oferty kształcenia do aktualnych realiów rynku pracy.

1.2)

Kadra akademicka, studenci oraz przedstawiciele rynku pracy, przede wszystkim regionu pomorskiego, uczestniczą w budowaniu koncepcji kształcenia kierunku *ekonomia* i jego perspektyw rozwojowych.

Podczas wizytacji Uczelnia przedstawiła dokumentację dotyczącą współpracy z interesariuszami wewnętrznymi, a przede wszystkim zewnętrznymi, w tym opinie i rekomendacje dotyczące koncepcji kształcenia na wizytowanym kierunku.

Udział interesariuszy zewnętrznych w procesie ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku, poziomie i profilu studiów, w tym określenia celów i efektów kształcenia oraz perspektyw rozwoju należy uznać za wysoki. Zaleca się podjęcie działań, które zachęcą studentów do aktywniejszego uczestniczenia w procesie udoskonalania koncepcji kształcenia.

Należy jednak podkreślić, że czynione są próby wyciągania wniosków z ankiet studenckich, które służą do wypracowywania zmian w programie studiów.

Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

2.1).

Zgodnie z warunkiem określonym w art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, efekty kształcenia dla kierunku *ekonomia* zostały przyjęte uchwałą nr 9 Senatu WSB w Gdańsku z dnia 15 czerwca 2012 r. w sprawie efektów kształcenia na studiach I i II stopnia WSB w Gdańsku. Uchwała ta obejmuje również, w postaci załącznika, opis efektów kształcenia dla kierunku *ekonomia* dla studiów pierwszego stopnia, prowadzonego przez Wydział Ekonomii i Zarządzania w Gdyni. Ponadto efekty kształcenia zostały przyjęte przez Konwent WSB w Gdańsku, w formie uchwały nr 61/2012 z dnia 23 lipca 2012 r. Stosowaną praktykę przyjęcia efektów kształcenia również przez Konwent należy ocenić pozytywnie ponieważ pozwala ona zaangażować większe grono interesariuszy (w tym przedstawiciela założyciela Uczelni). Kierunek *ekonomia* został wyodrębniony z obszaru nauk społecznych, a efekty kierunkowe zostały przyporządkowane do dziedziny nauk ekonomicznych, w dyscyplinach ekonomia oraz nauki o zarządzaniu. Przypisanie kierunku jest zgodne z Rozporządzeniem MNiSW z 8 sierpnia 2011 roku w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych. Opis

kierunkowych efektów kształcenia obejmuje również w wielu miejscach zagadnienia z dyscypliny finansów (np. efekt K_U18 „zna analizy różnych segmentów międzynarodowego rynku finansowego”, K_U20 „stosuje zasady i standardy rachunkowości finansowej”, K_W18 „definiuje podstawowe kategorie finansów publicznych”). Z tego względu należałoby rozważyć możliwość przypisania efektów kształcenia również do dyscypliny finansów, co jest z jednej strony uzasadnione wyprofilowaniem koncepcji kształcenia na zagadnienia finansowe, a z drugiej strony treściami programu studiów (szczególnie dla specjalności „Rachunkowość i finanse przedsiębiorstw” oraz „Bankowość i innowacje finansowe”).

Efekty kształcenia sformułowane są na dwóch poziomach: kierunku oraz poszczególnych przedmiotów. Wydział nie sformułował osobno efektów dla modułu przedmiotów specjalnościowych. Dla ocenianego kierunku zostały sformułowane łącznie 63 efekty kierunkowe (W–24, U–27 oraz KS–12). Przy formułowaniu efektów kierunkowych zostały wykorzystane wszystkie efekty obszarowe przewidziane dla obszaru nauk społecznych, z uwzględnieniem ich struktury (wiedza, umiejętności i kwalifikacje społeczne). Zależności pomiędzy efektami kierunkowymi i obszarowymi są dobrze zidentyfikowane i zachowana jest zasada, że efekt kierunkowy jest uszczegółowieniem efektu (efektów) obszarowych, z których został wyodrębniony. Efekty kierunkowe są określone zgodnie z opisem efektów kształcenia dla profilu praktycznego w obszarze kształcenia w zakresie nauk społecznych (Załącznik nr 2 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego).

Koncepcja kształcenia na kierunku *ekonomia* opiera się na kształceniu praktycznym, zorientowanym na rozwijanie postaw przedsiębiorczych i umiejętności praktycznych, które są potrzebne na rynku pracy. Pomimo spadku liczby studentów na kierunku *ekonomia* Wydział zamierza utrzymać i rozwijać kierunek, głównie poprzez elastyczne dopasowanie specjalności do potrzeb rynku pracy. Opis kierunkowych efektów kształcenia umożliwia elastyczne dopasowanie oferty, poprzez specjalności. Jednak niektóre z efektów mogą okazać się zbyt szczegółowe (np. „K_U19 „potrafi księgować operacje gospodarcze oraz sporządzać sprawozdania”) jeśli Wydział będzie chciał utworzyć nowe specjalności, spoza zakresu finansów i rachunkowości.

Przedmiotowe efekty kształcenia sformułowane są w opisach (kartach) poszczególnych przedmiotów. Dla każdego z przedmiotów przedstawionych zostało na ogół po kilka efektów (7-8 efektów), z zachowaniem określonej struktury, a w sporadycznych przypadkach kilkanaście. W przypadku niektórych przedmiotów nie wszystkie kategorie efektów zostały uwzględnione (dotyczy to głównie kompetencji społecznych), ale jest to uzasadnione specyfiką przedmiotu (np. „Rachunkowość funduszy unijnych”, który składa się tylko z wykładów). Każdy z efektów określonych w karcie przedmiotu jest przyporządkowany do efektu kierunkowego oraz jest odniesiony do treści programowych, które ten efekt realizują. Tworzy to spójny system współzależności efektów przedmiotowych i kierunkowych.

W planie studiów nie ma wyodrębnionych modułów (grup przedmiotów), dla których sformułowane byłyby osobne efekty kształcenia.

Program kształcenia dla studentów trzeciego roku studiów licencjackich prowadzony jest w oparciu o standardy kształcenia, które obowiązywały w chwili rozpoczęcia toku studiów (r.a. 2011/2012). Cele i efekty kształcenia dla tych programów zostały sformułowane w opisie sylwetki absolwenta poszczególnych specjalności. Sylabusy dla studentów trzeciego roku zostały sporządzone według tego samego wzoru, jak dla studentów pierwszego i drugiego roku. W sylabusach tych opisane są efekty kształcenia dla poszczególnych przedmiotów.

Program studiów na kierunku *ekonomia* nie zakłada nabycia uprawnień do wykonywania zawodu.

Uczelnia uwzględnia opinie absolwentów i przedstawicieli pracodawców w formułowaniu efektów kształcenia. Dokonuje tego poprzez systematyczne badania atrybutów marki, które są

przeprowadzane m.in. wśród absolwentów Uczelni (por. punkt dotyczący monitorowania losów absolwentów) oraz współpracujących z Uczelnią pracodawców, jak również poprzez funkcjonującą przy Uczelni Radę Przedsiębiorców.

Wydział dla programu kształcenia na kierunku *ekonomia* opracował matrycę efektów kształcenia, która wraz z informacją zawartą w opisie przedmiotów pozwala stwierdzić, że zostaną osiągnięte założone kierunkowe efekty kształcenia. W opisach przedmiotów, w części „Szczegółowe efekty kształcenia modułu/przedmiotu” występuje odniesienie efektu przedmiotowego do efektów kształcenia programu studiów. Odniesienia te są logiczne i na ich podstawie można stwierdzić, że osiągając dany efekt przedmiotowy student realizuje efekt kierunkowy ujęty w matrycy. Każdy z efektów kierunkowych jest na ogół realizowany przez kilka lub kilkanaście przedmiotów.

W pojedynczych przypadkach zdarzają się sytuacje, gdy efekt kierunkowy jest realizowany tylko przez jeden przedmiot (K_W02 „Zna podstawowe teorie z zakresu globalizacji”, K-W14 „Opisuje procesy integracji rynków i polityk w Unii Europejskiej”, K_U17 „Posiada umiejętności oceny doboru instrumentów stymulowania gospodarki regionalnej”). W tych przypadkach należałoby ocenić czy dany efekt jest niezbędny oraz co wnosi z punktu widzenia opisu koncepcji kształcenia oraz specyfiki kierunku. Opis kierunkowych efektów kształcenia oraz przyjęta koncepcja kształcenia nie nawiązują bowiem bezpośrednio do tematyki globalizacji, polityki UE, ani też gospodarki regionalnej. Ponadto efekt K_U19 „Posiada umiejętność księgowania operacji gospodarczych oraz sporządzania sprawozdań” jest realizowany przez kilka przedmiotów specjalnościowych dla specjalności „Rachunkowość i finanse przedsiębiorstw”. Natomiast wszyscy studenci realizują ten efekt tylko na przedmiocie „Sprawozdawczość finansowa”. Zrealizowanie efektów tylko na tym przedmiocie nie pozwoli na osiągnięcie efektu K_U19.

Wydział opracował opis modułu dla praktyki zawodowej. Opis ten zawiera sześć efektów – dwa z zakresu umiejętności oraz cztery związane z nabyciem określonych kompetencji społecznych. Takie podejście pozwala na bardzo dobre wykorzystanie praktyki, do tego, aby student nabył kompetencje specyficzne, których nie można nabyć na innych przedmiotach (np. efekt: „jest przygotowany do pełnienia roli zawodowej oraz samodzielnego i kreatywnego wykonywania zadań”). W opisie efektów kształcenia modułu praktyk zawodowych należałoby natomiast rozważyć, w jakim zakresie realizują one również efekty związane z nabywaną przez studenta wiedzą. W opisie modułu praktyk nie określono efektów z zakresu wiedzy, jednak program praktyk dla kierunku *ekonomia* zakłada, że student zdobędzie również pewien zakres wiedzy, szczególnie poprzez specjalnościową część programu praktyki, np. w zakresie procedur rekrutacji i selekcji, sporządzania opisu stanowiska pracy, budowy systemu oraz stosowanych metod i technik oceniania, itp.

Podsumowując można stwierdzić, że efekty sformułowane dla modułów (przedmiotów oraz praktyki zawodowej) są powiązane z efektami ogólnymi (kierunkowymi) i umożliwiają ich realizację.

Opisu założonych efektów kształcenia dla kierunku *ekonomia* stanowiący część programu kształcenia jest dostępny w Dziekanacie oraz w Bibliotece. W przypadku efektów przedmiotowych prowadzący przedmiot ma obowiązek przedstawienia studentom na pierwszych zajęciach opisu przedmiotu, w tym scharakteryzowania efektów kształcenia.

Na wizytowanym kierunku opis założonych efektów kształcenia jest powszechnie dostępny poprzez elektroniczną platformę Uczelni, co należy ocenić zdecydowanie pozytywnie. W związku z tym faktem studenci mają łatwy dostęp do opisu zakładanych efektów kształcenia. Studenci w rozmowie z zespołem wizytującym stwierdzili jednak, że informacja o zakładanych efektach kształcenia jest w niektórych przypadkach niekompletna

(dotyczy to m.in. efektów kształcenia osiąganych podczas praktyk). Zaleca się weryfikację kompletności informacji o efektach kształcenia, które dostępne są w sylabusach oraz uzupełnienie braków w tym zakresie.

2.2).

Efekty kierunkowe, ocenianego kierunku zostały sformułowane w sposób zrozumiały i sprawdzalny. Natomiast stylistycznego ujednolicenia wymaga brzmienie niektórych efektów kształcenia. Np. efekty K_U05, K_U06, K_U07, K_K04, K-K05, nie mają określonego słowa wprowadzającego i nie stanowią odrębnego zdania (np. „brania odpowiedzialności /.../”, „postępowania etycznego /.../”, itd.). Ponadto ze względu na stosunkowo dużą liczbę efektów kierunkowych, występujące merytoryczne podobieństwo pomiędzy niektórymi efektami oraz fakt, że dotyczą zbliżonego obszaru zagadnień, można rozważyć ich połączenie, np. efekt K_U22 „potrafi zarządzać czasem własnym oraz zespołu” oraz K_K01 „zdolny do pracy w zespole” lub K_U05 „posiada umiejętność doboru metod ilościowych odpowiednich do specyfiki badanego zagadnienia” oraz K-U07 „posiada umiejętność interpretacji i prezentacji wyników przeprowadzonych obliczeń i analiz”.

Efekty przedmiotowe sformułowane są na ogół prawidłowo. Jedynie w pojedynczych przypadkach występują uchybienia, np. niezgodność efektu z treściami przewidzianymi dla przedmiotu. Tak jest w przypadku przedmiotu „Gospodarowanie zasobami ludzkimi”, dla którego sformułowano efekt GZL_W02 „Zna metody analizy firmy i jej otoczenia”. Efekt ten z punktu widzenia merytorycznego odnosi się w większej mierze do zarządzania strategicznego, w szczególności analizy strategicznej, a w treściach przedmiotu nie ma tematów nawiązujących bezpośrednio do tego zagadnienia.

Sposób sformułowania zarówno efektów kierunkowych, jak i przedmiotowych, z uwagami zaznaczonymi powyżej, pozwala na opracowanie systemu ich weryfikacji. Studenci wizytowanego kierunku stwierdzili, że mają dostęp do informacji o zakładanych efektach kształcenia. Informowani są o ich treści na pierwszych zajęciach. Dostępne są one również poprzez elektroniczną platformę Uczelni. Studenci, którzy zapoznali się z sylabusami zajęć oceniają je jako przejrzyste i zrozumiałe.

2.3)

System weryfikacji efektów kierunkowych i przedmiotowych pozwala na sprawdzenie wszystkich kategorii efektów. W kartach przedmiotów znajduje się część „Opis sposobu sprawdzenia osiągnięcia efektów kształcenia”. W części tej, w ujęciu tabelarycznym określone są metody (np. test wiedzy, esej, zadana praca własna, aktywne uczestnictwo w wykładach, itp.), za pomocą których osiąga się konkretny efekt przedmiotowy i pośrednio kierunkowy. W tabeli ujęte są efekty zarówno z zakresu wiedzy, jak również umiejętności i kompetencji społecznych. Taki system weryfikacji efektów kształcenia jest prosty i należy go ocenić pozytywnie. W oparciu o określone w sylabusie zależności można stwierdzić, że każdy efekt jest możliwy do zweryfikowania, dla wszystkich przedmiotów w toku studiów, również dla modułu praktyk zawodowych.

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. protokoły egzaminacyjne, karty okresowych osiągnięć studenta prowadzona jest prawidłowo.

W dyplomach wskazane jest wpisywanie nazwy Wydziału w pełnym jego brzmieniu, tj. Wydział Ekonomii i Zarządzania w Gdyni – zgodnie z decyzją Konwentu w sprawie zmiany nazwy

Natomiast w suplementach stwierdzono następujące uchybienia:

- w pkt. II - Informacje o dyplomie ust. 4 i 5 – Nazwa i status Uczelni – wskazane byłoby zamieszczenie informacji, na podstawie jakiej ustawy funkcjonuje Uczelnia, a także wpisanie pełnej nazwy Wydziału, tj. Wydział Ekonomii i Zarządzania w Gdyni;
- w pkt. III – Informacje o poziomie wykształcenia – ust. 1 – Poziom posiadanego wykształcenia – wskazane jest wpisywanie określeń zgodnych z ustawą, tj. „studia pierwszego stopnia” (a nie jak wpisuje Uczelnia – wyższe studia zawodowe).
- w pkt. IV - Informacje o treści studiów - w ust.3 wskazane jest uzupełnienie wpisów przy semestrach o rok akademicki, oraz oceny z pracy dyplomowej
- w pkt. V – Informacje o uprawnieniach posiadacza dyplomu w ust. 1 dostęp do dalszych studiów – wskazane jest wpisywanie możliwości kontynuowania nauki na studiach drugiego stopnia (po ukończeniu studiów pierwszego stopnia), a nie jak to jest aktualnie wpisywane „możliwość ubiegania się o przyjęcie na uzupełniające studia magisterskie”.

Przechowywanie efektów kształcenia

W Wyższej Szkole Bankowej w Gdańsku obowiązują zapisy „Instrukcji kancelaryjnej” oraz „Instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania Archiwum Zakładowego Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku stanowiących załączniki do Zarządzenia nr 9/2009 Kanclerza z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie wprowadzenia operacyjnych procedur funkcjonowania Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku określające zasady postępowania, mające zapewnić sprawne i szybkie wykonywane czynności kancelaryjnych. Ponadto Instrukcja określa zasady przechowywania i postępowania z aktami w toku bieżącej pracy w komórkach organizacyjnych.

Po upływie 2 lat, tj. po obronie, akta przekazywane są do archiwum uczelnianego na podstawie spisu zdawczo-odbiorczego, sporządzonego zgodnie z oznaczeniem przewidzianym w instrukcji oraz zgodnie z określonymi w niej symbolami.

Efekty kształcenia (dokumentacja z egzaminów, sprawdzianów oraz innych prac studentów) są przechowywane w pomieszczeniach Katedr przez okres kolejnego roku akademickiego następującego po okresie sesji egzaminacyjnej (1,5 roku). Zapisy w tym zakresie uregulowane zostały w Zarządzeniu nr 7/2013 Dziekana Wydziału Ekonomii i Zarządzania w Gdyni Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku z dnia 17 czerwca 2013 r. w sprawie archiwizowania prac zaliczeniowych i egzaminacyjnych studentów. Należy rozważyć czy okres ten nie jest zbyt krótki, bowiem dobrze byłoby aby student do ukończenia kształcenia miał możliwość wglądu do swoich prac i przy tworzeniu własnej dokumentacji toku studiów (dla ewentualnego przedstawienia pracodawcy) mógł je otrzymać po ukończeniu studiów.

Ocena efektów kształcenia dokonywana jest poprzez realizację zakładanego programu kształcenia, w tym procesu dyplomowania. Do najczęściej stosowanych sposobów oceny przedmiotowych efektów kształcenia można zaliczyć ocenę m.in.: wystąpień na ćwiczeniach, case study, rozwiązywania przykładów i zadań, pracy w grupach, zabierania głosu w dyskusji oraz formułowania wniosków. Bardzo korzystnym zjawiskiem jest dywersyfikacja metod oceny efektów kształcenia, to jest stosowanie sposobów oceny charakterystycznych dla konkretnego przedmiotu, np.: ocena prowadzenia procesu negocyjnego, ocena pracy koncepcyjnej, w szczególności adaptacja do marketingu koncepcji i badań z innych dziedzin nauki, itp..

Dla oceny stosowanych metod weryfikacji efektów kształcenia Zespół Oceniający przeanalizował wybrane prace egzaminacyjne i zaliczeniowe. Na podstawie ich przeglądu można stwierdzić, że na kierunku *ekonomia* istnieje możliwość weryfikowania efektów

kształcenia, przy wykorzystaniu stosowanych metod zaliczeń i egzaminów (por. niżej – komentarz do załącznika 4).

Sposób weryfikacji założonych efektów kształcenia z punktu widzenia wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych został przeanalizowany również na etapie procesu dyplomowania, dla absolwentów, którzy ukończyli studia przez wejściem w życie Krajowych Ram Kwalifikacji. Narzędziem systemu kształcenia potwierdzającym osiągnięcie założonych efektów jest analiza tematyki prac licencjackich.

Przeanalizowano tematykę prac łącznie 97 absolwentów kierunku *ekonomia*, którzy ukończyli studia pierwszego w roku akademickim 2012/2013 (18 prac absolwentów studiów stacjonarnych i 79 prac studentów studiów niestacjonarnych). Wśród wszystkich absolwentów dominowali absolwenci dwóch specjalności: „Rachunkowość i Finanse Przedsiębiorstw” (66,0%) oraz „Logistyka w Biznesie” (16,5%). Tematyka prac licencjackich obejmuje przede wszystkim zagadnienia ekonomii, ale również występują prace z zakresu finansów, co wynika przede wszystkim ze studiowanej specjalności. Z tego względu, że wątpliwości co do tematyki prac dotyczą na ogół rozgraniczenia treści dyscyplin ekonomii oraz finanse, problem ten będzie marginalny, gdy wszyscy studenci realizować będą programy zbudowane według KRK, których efekty przypisane byłyby do obu dyscyplin.

Ogólne zasady dyplomowania określone są w Regulaminie studiów (Rozdziały VIII, IX i X). Regulamin studiów reguluje wszystkie główne zagadnienia związane z przeprowadzeniem egzaminu dyplomowego, m.in. tryb powoływania i skład komisji egzaminu dyplomowego, warunki dopuszczenia do egzaminu dyplomowego, zasady oceniania na egzaminie dyplomowym, itp. Egzamin dyplomowy składa się z dwóch części: egzaminu kierunkowego oraz obrony pracy dyplomowej. Dobrym rozwiązaniem, z punktu widzenia weryfikacji efektów kształcenia, jest konieczność otrzymania pozytywnej oceny z każdej części egzaminu. Rozwiązaniem, które sprzyja właściwej weryfikacji efektów kształcenia, przyjętym w Regulaminie jest konieczność uwzględniania potrzeb praktyki gospodarczej przy wyborze tematu. Można stwierdzić, że zasada ta jest przestrzegana ponieważ większość prac pisanych jest na przykładach konkretnych przedsiębiorstw. W tym zakresie Władze Wydziału powinny dążyć do tego, aby wszystkie prace dyplomowe miały charakter opracowań praktycznych, dlatego też zasada ta powinna być rozwijana, głównie ze względu na profil praktyczny kierunku *ekonomia*.

Oprócz zapisów Regulaminu Studiów w zakresie procesu dyplomowania, na Wydziale obowiązuje Uchwała nr 1/2013 RW Ekonomii i Zarządzania w Gdyni z dnia 10 marca 2013 r. w sprawie zatwierdzenia „Standardu pisania prac licencjackich”. Dokument ten reguluje wiele zagadnień procesu dyplomowania. Zawarte są w nim wymogi merytoryczne oraz redakcyjne, ale również wymogi związane ze złożeniem pracy, w szczególności tryb sprawdzania pracy programem antyplagiatowy (sprawdzana jest każda praca), procedura organizacji egzaminu dyplomowego oraz przebieg egzaminu dyplomowego.

Komisję egzaminacyjną powołuje Dziekan w składzie: przewodniczący, promotor i recenzent. Na egzaminie dyplomowym student odpowiada na jedno pytanie z kierunku oraz na dwa pytania z pracy. Pytania na egzamin dyplomowy są opracowane prawidłowo. Obejmują stosunkowo szeroki zakres zagadnień ekonomicznych (pytań jest 20). Formuła stosowana przy obliczaniu średniej oceny na dyplomie jest standardowa i zakłada, że na ocenę końcową na dyplomie składa się 50% średniej ze studiów, 25% z oceny pracy dyplomowej oraz 25% z egzaminu dyplomowego.

Seminaria na kierunku *ekonomia* w bieżącym roku akademickim są prowadzone przez 19 promotorów, z czego pięć osób to samodzielni pracownicy nauki. Taką obsadę seminariów, biorąc pod uwagę, że są to studia pierwszego stopnia należy uznać za prawidłową. Natomiast wśród prac obronionych w r.a. 2012/2013 tylko w trzech przypadkach promotorem lub recenzentem była osoba ze stopniem doktora habilitowanego.

Powinien być zwiększony udział profesorów w składzie komisji egzaminu licencjackiego. Proces dyplomowania stosowany na Wydziale, odnosząc się do tematyki prac dyplomowych, zasad przeprowadzania egzaminu dyplomowego oraz obsady seminarium należy ocenić pozytywnie.

Prawidłowości pomiaru efektów kształcenia dokonuje się m.in. poprzez analizę wystawianych ocen. Średnie oceny wystawione po semestrze letnim r.a. 2012/2013 nie budzą istotnych zastrzeżeń, ale można dostrzec tendencję do ich zawyżania. Największy odsetek stanowią oceny bardzo dobre (27,3%). Ocen dostatecznych jest 20,1%, dobrych 17,7%, dobrych plus 14,0%, dostatecznych 10,5% oraz niedostatecznych 10,3%. Na wysoką ocenę zasługuje przeprowadzana systematycznie analiza wyników sesji. Analiza sporządzana jest dla każdego przedmiotu, wyniki wraz z wnioskami są opisane również pod kątem analizy przyczyn niskiej zdawalności niektórych przedmiotów. Przedstawione w tym zakresie analizy stanowią bardzo dobre źródło informacji o prawidłowości wystawianych ocen i rzetelności weryfikacji efektów kształcenia. Natomiast oceny wystawiane w procesie dyplomowania są stosunkowo wysokie. Średnia ocena z prac dyplomowych (promotora i recenzenta) obronionych w r.a. 2012/2013 wyniosła 4,45. Równie wysokie są oceny z egzaminu dyplomowego. Ocen bardzo dobrych jest 39,2%, łącznie z ocenami dobrymi plus stanowią one 63% wszystkich wystawionych z egzaminu ocen. Ocen dostateczne oraz dostateczne plus stanowiły 8,2%. Ten obszar oceny stopnia osiągania efektów kształcenia powinien być monitorowany, w szczególności w kontekście rzeczywistego poziomu prac licencjackich oraz prezentowanego przez studentów poziomu podczas egzaminu licencjackiego.

Podstawowa informacja w zakresie standaryzacji wymagań zawarta jest w kartach przedmiotów. Z jednej strony informacja taka znajduje się w części "Praca indywidualna studenta", w której określone jest jakie rodzaje aktywności składają się na pracę własną studenta. Również w części „Sposób zaliczenia” zawarta jest informacja o formie zaliczenia / egzaminu oraz jakiego rodzaju aktywności studenta brane są pod uwagę przy ocenie końcowej (np. oceny z kolokwium pisemnego, obecność i aktywność na zajęciach). W opisach niektórych przedmiotów informacja o warunkach zaliczenia jest stosunkowo szczegółowa (np. "Analiza ekonomiczna"), wraz z określeniem m.in. formy zaliczenia ćwiczeń, liczby pytań na kolokwium oraz skali ocen wraz z punktacją. Podobnie opisane są warunki i standardy zaliczenia dla wielu przedmiotów m.in. „Informatyka”, "Ekonomia menedżerska", "Etyka w biznesie", itp.. Natomiast w przypadku niektórych przedmiotów uzupełnione powinny zostać karty przedmiotów, ponieważ nie zawierają wyczerpującej informacji o stosowanych zasadach oceniania, warunkach uzyskania oceny oraz stosowanej punktacji (dla niektórych przedmiotów, np. „Wprowadzenie do globalizacji” brak jest w ogóle informacji o sposobie i warunkach zaliczenia). Zapisy w zakresie standaryzacji wymagań i oceniania zapewniają obiektywność oceny, ale wymagają uzupełnienia w opisie niektórych przedmiotów.

Obecnie zakres wykorzystania e-learningu jest niewielki. Platformę e-learningową wykorzystuje się do częściowego prowadzenia przedmiotów „Metody efektywnego uczenia się i pisanie prac projektowych” oraz „Informatyka”. Sposób weryfikacji efektów kształcenia dla tych przedmiotów jest analogiczny jak dla przedmiotów prowadzonych metodą tradycyjną. W przypadku kart opisu tych przedmiotów należałoby uzupełnić ich opis uwzględniając zastosowanie e-learningu, szczególnie w części dotyczącej metod dydaktycznych i struktury pracy studenta (z opisu tych przedmiotów wynika, że wszystkie punkty ECTS są przyznawane za zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego). Według informacji uzyskanych podczas wizytacji, Wydział przygotowuje się do wykorzystania e-learningu w szerszym zakresie niż dotychczas.

Odsiew studentów na kierunku *ekonomia* średnio wynosi 22% dla wszystkich lat i form kształcenia. Najwyższy wskaźnik odsiewu jest na pierwszym roku (39%), a następnie na drugim (10%) oraz na trzecim (6%). Przyczynami skreśleń są: wniosek studenta (58,9% skreśleń), z powodu zaległości finansowych (38,3%) oraz niepodjęcie studiów (2,8%). Taką wielkość i strukturę odsiewu można uznać za typową, jednak wśród przyczyn wysoki odsetek stanowią rezygnacje, a brak jest skreśleń ze względu na brak postępów w nauce – chociaż analiza ocen z niektórych przedmiotów w sesji wskazuje na stosunkowo wysoki odsetek ocen niedostatecznych.

Informacje na temat systemu weryfikacji efektów kształcenia zawarte są w programie kształcenia, w szczególności w kartach opisów przedmiotów. Są one dostępne w Dziekanacie, w Bibliotece oraz w systemie Ekstranet.

Na wizytowanym kierunku nie ma jednolitego systemu oceny efektów kształcenia. Prowadzący zajęcia ustalają formę i kryteria weryfikacji efektów kształcenia we własnym zakresie. Studenci wizytowanego kierunku stwierdzili, że na pierwszych zajęciach są informowani przez prowadzących o sposobie i kryteriach zaliczenia przedmiotu. Podkreślili, że nie było sytuacji, w której kryteria te byłyby nieznane. Zaznaczyli również, że nie pojawiły się sytuacje, w których egzaminator wykraczałby poza wcześniej określone wymagania. W opinii studentów egzaminy rzeczywiście weryfikują wiedzę i umiejętności, które są wymagane do zaliczenia przedmiotu. Ocenili, że osiąmane przez nich efekty kształcenia są przydatne podczas praktyk zawodowych. W ich przekonaniu program jest nastawiony na zdobywanie wiedzy praktycznej. W opinii większości jest zachowana właściwa równowaga pomiędzy zajęciami prowadzonymi w sposób praktyczny, a zajęciami nastawionymi na zdobywanie wiedzy teoretycznej. Studenci wizytowego kierunku bardzo dobrze oceniają poziom zajęć praktycznych i podkreślają ich znaczenia w swojej aktualnej i przyszłej pracy zawodowej. Ponadto wyraźnie podkreślają, że zajęcia o charakterze praktycznym są prowadzone na wyższym poziomie niż zajęcia teoretyczne.

Studenci wizytowanego kierunku zasugerowali również, aby zajęcia prowadzone na platformie e-learningowej były prowadzone w taki sposób, aby weryfikować wiedzę na bieżąco, a nie tylko pod koniec semestru.

2.4)

Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku od 2009 r. prowadzi badania losów absolwentów w ramach cyklicznych badań „Badania atrybutów marki”. Jednym z celów tego badania jest pozyskanie informacji o losach absolwentów. Badanie podzielone jest na dwie części w zależności od częstotliwości przeprowadzania: BAM-1 (badanie coroczne) oraz BAM-3 (badanie co trzy lata). Badanie losów absolwentów jest dokonywane corocznie, w okresie kwiecień – maj. Ze względu na duże znaczenie jakie Uczelnia przywiązuje do tego badania, wyniki badania są szczegółowo analizowane i uwzględniane są przy podejmowaniu działań nad doskonaleniem m.in. oferty i programu kształcenia. Metodyka badania przewiduje szczegółową procedurę i harmonogram sposobu analizy, prezentacji i uwzględniania wyników badań w działaniach doskonalących.

Ponadto badania losów zawodowych absolwentów Uczelni były realizowane w ramach projektu finansowanego ze środków unijnych. Projekt „Pomorski Port Edukacji i Praktyki – Program Rozwoju Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku”. W ramach projektu zostały sporządzone cztery raporty pt. „Badanie losów absolwentów” (za I kwartał 2010 r., I kwartał 2011 r., IV kwartał 2011 r. oraz I kwartał 2012 r. Zwrotność badania wynosiła max. 31,2%. Analizy zawarte w powyższych raportach dotyczą WSB w Gdańsku i nie pozwalają na bezpośrednią ocenę i wnioskowanie co do poszczególnych kierunków. Podsumowując można

stwierdzić, że Uczelnia przywiązuje dużą wagę do relacji z absolwentami, co przejawia się również poprzez stronę internetową Wydziału. Na stronie absolwenci mogą znaleźć informację dotyczącą oferty edukacyjnej, pracy, możliwości korzystania z biblioteki przez absolwentów, itp.

Jednostka prowadząca wizytowany kierunek studiów prowadzi rozbudowany monitoring losów absolwentów. Uzyskiwane są informacje na temat aktualnej sytuacji zawodowej absolwentów wizytowanego kierunku uwzględniające, czy podejmują oni pracę zgodną z profilem i poziomem wykształcenia oraz w jakim stopniu przydatna jest im wiedza i umiejętności zdobyte w czasie studiów. Informacje te wpływają na dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy oraz są podstawą weryfikacji przydatności deklarowanych efektów kształcenia.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Jak wspomniano, prace przejściowe są archiwizowane przez Uczelnię przez okres 1,5 roku. Prace przedłożone do wglądu zawierały na ogół standardowe testy wyboru lub zawierały pytania otwarte. Niektóre prace zespołowe miały charakter prac projektowych. Poziom pytań zadawanych na egzaminach na ogół dotyczył głównie zagadnień podstawowych zawartych w sylabusach przedmiotów, dawały one jednak możliwość weryfikacji założonych efektów kształcenia. Interesującą formę stanowiły prace zaliczeniowe z proseminarium dyplomowego. Prace są na ogół opisywane przez sprawdzającego, zaznaczana jest liczba punktów oraz ocena. Kryteria oceny nie budzą zastrzeżeń, zdarzają się jednak przypadki zawyżania ocen. Z jednego z przedmiotów („Zarządzanie marketingowe przedsiębiorstwem”) analizowane prace są słabe, ale też w wielu miejscach zaznaczone są uwagi prowadzącego.

Jak wspomniano, tematyka prac licencjackich na ogół była zgodna z realizowaną specjalnością (Rachunkowość i Finanse Przedsiębiorstw; Logistyka w Biznesie). Typowe prace dyplomowe składały się na ogół z 3 rozdziałów, wstępu i zakończenia. Jak podkreślano wyżej Władze Wydziału powinny dążyć do tego, aby wszystkie prace dyplomowe miały charakter opracowań praktycznych, głównie ze względu na profil praktyczny kierunku *ekonomia*. Rozdział 3 prac, na ogół, choć nie zawsze, miał charakter aplikacyjny. Zakres cytowanej literatury był wystarczający do zrealizowania celu pracy. Zauważono usterki dotyczące poprawności językowej i formalnej prac.

Jak wspomniano wyżej, ZO w wielu przypadkach odnotował sytuację, w której zarówno promotor, jak i recenzent pracy oraz przewodniczący komisji posiadają co najwyżej stopień doktora. Należy dołożyć starań, aby w przypadku, gdy promotorem jest osoba posiadająca stopień doktora recenzentem był samodzielny pracownik naukowy. Recenzenci w małym stopniu przedstawiali ocenę pracy.

Zaleca się położenie większego nacisku na analityczną stronę pracy, jak również zwrócenie uwagi na poprawność językową i formalną. ZO wskazuje ponadto na konieczność formułowania opinii zawartych w recenzjach w sposób bardziej oceniający a mniej opisowy.

Na kierunku *ekonomia* nie była do tej pory przeprowadzana ocena jakości kształcenia.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego: ocena w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1)

Sposób wyodrębnienia kierunku *ekonomia* z obszaru nauk społecznych jest właściwy. Przypisanie efektów kształcenia do dyscyplin jest prawidłowe, ale dla pełnego

odzwierciedlenia przyjętej koncepcji kształcenia i proponowanych treści, przypisanie powinno również uwzględniać dyscyplinę finanse. Efekty przedmiotowe i kierunkowe są spójne, tzn. realizacja efektów przedmiotowych pozwala na osiągnięcie założonych efektów kierunkowych. Przeglądu wymagają kierunkowe efekty kształcenia, głównie z punktu widzenia ich podobieństwa oraz stopnia w jaki są realizowane przez poszczególne przedmioty.

Opis założonych efektów kształcenia jest dostępny dla wszystkich studentów za pośrednictwem elektronicznej platformy Uczelni.

2.2)

Efekty kierunkowe, jak i przedmiotowe są sformułowane w sposób na ogół zrozumiały i umożliwiający ich weryfikację. W pojedynczych przypadkach niektóre z efektów kierunkowych mają podobne brzmienie, dlatego też mogą zostać połączone. Sposób sformułowania efektów zarówno kierunkowych, jak i przedmiotowych nie stanowi przeszkody w skutecznym ich weryfikowaniu.

Przewidziane efekty kształcenia są zdefiniowane w sposób zrozumiały dla studentów i są sprawdzalne.

2.3)

Wydział opracował system weryfikacji zakładanych efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. System ten jest kompletny, tzn. obejmuje wszystkie etapy procesu kształcenia, w tym proces dyplomowania oraz odbywania praktyk zawodowych. Proces dyplomowania nie budzi istotnych zastrzeżeń, natomiast monitorowania wymaga analiza tematyki prac – obecnie pod kątem zgodności z założonymi efektami kształcenia oraz pożądane jest zwiększenie udziału profesorów w pracach komisji egzaminu dyplomowego oraz przy recenzowaniu prac.

System oceny efektów kształcenia jest powszechnie znany przez studentów.

2.4)

Uczelnia posiada kilkuletnie doświadczenie w monitorowaniu losów zawodowych swoich absolwentów. Dokonuje tego poprzez udział w projekcie, który pozwolił na przeprowadzenie badań wśród absolwentów Uczelni. Obecnie podstawowym narzędziem służącym monitorowaniu losów absolwentów jest cykliczne badanie atrybutów marki. W ramach tego badania przeprowadzana jest analiza absolwentów. Wyniki i wnioski z badania są wykorzystywane do podejmowania działań doskonalących proces kształcenia.

Na wizytowanym kierunku prowadzony jest monitoring karier absolwentów. Wpływ wyników monitoringu na doskonalenie jakości procesu kształcenia należy ocenić pozytywnie.

2.5)

Nie dotyczy.

Kryterium 3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

3.1).

Program studiów dla kierunku *ekonomia* został zatwierdzony Uchwałą RW nr 4/2013 z dnia 12 kwietnia 2013 r. w sprawie zatwierdzenia planów i programów studiów I stopnia na

roku akademickim 2012/2014. Dla każdego z przedmiotów znajdujących się w programie studiów została opracowana karta przedmiotu, która zawiera informacje o celach i efektach danego przedmiotu. Integralną częścią realizowanego programu studiów, opisaną w kartach przedmiotów, są stosowane metody dydaktyczne oraz metody weryfikacji efektów kształcenia. Opisane elementy programu studiów tworzą spójną całość i pozwalają na stwierdzenie, że program studiów umożliwi osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów i tym samym efektów kierunkowych.

W przypadku studiów pierwszego stopnia dla cyklu kształcenia, który rozpoczął się w r.a. 2011/2012 obowiązują standardy kształcenia. Na studiach stacjonarnych liczba godzin w toku studiów wynosi 1.804 h. Grupa treści podstawowych obejmuje 375 h, za które student otrzymuje 46 punktów ECTS. Grupa treści kierunkowych obejmuje 345 h, za które student otrzymuje 36 punktów ECTS. Wymiar godzinowy tych grup przedmiotów jest równy lub przekracza wymagania określone w standardzie. Natomiast w przypadku przedmiotów, które obejmują treści kształcenia **podstawowego za małą jest liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje za te przedmioty** (standard wymaga 48 punktów).

Grupy przedmiotów kształcenia podstawowego oraz kierunkowego obejmują wszystkie przedmioty przewidziane w standardzie, w wymaganym wymiarze godzinowym. Program studiów przewiduje zajęcia z języków obcych w wymiarze 120 h, którym przypisano 5 punktów. Ponadto w programie studiów przewidziane są zajęcia z technologii informacyjnej w wymiarze 60 h. Program studiów obejmuje treści poszerzające wiedzę ogólną w łącznym wymiarze 60 h („Podstawy socjologii” i „Podstawy filozofii”). Liczba punktów ECTS za te przedmioty znacznie przekracza liczbę wymaganą standardem. Program studiów przewiduje również zajęcia z ochrony własności intelektualnej. Ćwiczenia oraz seminaria stanowią 45,7% ogólnej liczby godzin zajęć. Spełnione są zatem wymogi standardu w tym zakresie.

Plan studiów niestacjonarnych jest zbudowany analogicznie jak dla studiów stacjonarnych. Liczba godzin na studiach niestacjonarnych wynosi 1.216, co stanowi ponad 60% ogólnej liczby godzin zajęć określonych w standardzie dla kierunku *ekonomia*. Łączna liczba godzin w ramach przedmiotów kształcenia podstawowego jest taka sama jak na studiach stacjonarnych i wynosi 375 h (wobec 360 h przewidzianych w standardzie), a kształcenia kierunkowego 180, (wobec 180 h przewidzianych w standardzie). Spełniony jest zatem wymóg pełnej realizacji godzin zajęć określonych w standardach kształcenia. Plan studiów zawiera wszystkie przedmioty przewidziane w części „inne wymagania” standardu. Ćwiczenia oraz seminaria na studiach niestacjonarnych stanowią nieco powyżej 40,0% ogólnej liczby godzin zajęć, z niewielkimi różnicami w zależności od specjalności. Spełnione są zatem wymogi standardu.

Plan studiów dla studentów studiujących na trzecim roku **nie spełnia wymagań** rozporządzenia MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki, ze względu na zbyt małą liczbę punktów w grupie przedmiotów podstawowych.

W ocenie studentów program zajęć jest skonstruowany w sposób umożliwiający osiągnięcie efektów kształcenia. Ponadto w ich ocenie egzaminy w pełni sprawdzają, czy zakładane efekty zostały przez nich osiągnięte. Studenci na spotkaniu z Zespołem oceniającym stwierdzili również, że prowadzący zajęcia informują ich jakie umiejętności i wiedzę będą mogli zdobyć podczas prowadzonych przez nich zajęć. Studenci podkreślili również swoje zadowolenie z praktycznego wymiaru zajęć prowadzonych na ich kierunku.

Na kierunku *ekonomia* w programie, którego realizacja rozpoczęła się w roku akademickim 2012/2013 kształcenie trwa 6 semestrów i obejmuje łącznie 1.370 h na studiach stacjonarnych oraz 922 h na studiach niestacjonarnych (bez wymiaru godzinowego praktyk).

Taki wymiar godzin jest wystarczający do osiągnięcia założonych dla kierunku efektów kształcenia. Program studiów przewiduje kształcenie na trzech specjalnościach „Rachunkowość i finanse przedsiębiorstw”, „Bankowość i innowacje finansowe” oraz „Ekonomia menedżerska”. W planie studiów nie ma podziału na moduły grupujące poszczególne kategorie przedmiotów. Z treści programowych w planie studiów wydzielone są tylko przedmioty specjalnościowe.

Tematyka poszczególnych przedmiotów opisana jest w kartach przedmiotów w części „Szczegółowy program zajęć”, na ogół z dosyć dużym stopniem szczegółowości. Dla każdego z realizowanych tematów w ramach danego przedmiotu, przypisane są efekty przedmiotowe, które są przez te treści osiąmane. Daje to szczegółowe i spójne odniesienie, pozwalające stwierdzić, że opanowanie przez studenta określonych treści zapewni realizację efektu przedmiotowego, a w konsekwencji kierunkowego.

W toku studiów przewidziane są dwie formy zajęć: wykłady oraz ćwiczenia. W strukturze zajęć studiów stacjonarnych wykłady stanowią 51,2% ogółu zajęć a ćwiczenia 48,8% (wraz z seminarium). Na studiach niestacjonarnych wykłady stanowią 45,1% oraz ćwiczenia 54,9%. W planie studiów nie jest wydzielona forma zajęć laboratoryjnych, ale z opisu przedmiotu „Informatyka” wynika, że jest on prowadzony w tej formie. Pomimo, że zajęcia wykładowe w strukturze zajęć stanowią znaczny udział, to wysoko należy ocenić przyjętą zasadę, że wszystkie przedmioty specjalnościowe prowadzone są w formie ćwiczeniowej. Natomiast studenci w toku studiów mają stosunkowo mało obligatoryjnych zajęć, które umożliwiają bezpośrednie wykonywanie czynności praktycznych przez studentów (np. praca ze specjalistycznym oprogramowaniem, np. w zakresie rachunkowości).

Wysoko należy natomiast ocenić możliwość korzystania przez studentów z „Symulatora Biznes”, który jest grą symulacyjną, pozwalającą na zarządzanie przedsiębiorstwem w warunkach konkurencji. W oparciu o bazę zgromadzonych informacji zebranych przez 40.000 gospodarstw domowych, istnieje możliwość symulowania rzeczywistej działalności przedsiębiorstwa, głównie w obszarach zarządzania strategicznego, marketingowego, finansów i zarządzania sprzedażą. Z uzyskanych podczas wizytacji informacji wynika, że trwają prace nad wprowadzeniem zajęć z tego oprogramowania dla wszystkich studentów kierunku „ekonomia”.

Formy kształcenia na ogół są dobrze dobrane do specyfiki i treści przedmiotu. Jednak w pojedynczych przypadkach wątpliwości, z punktu widzenia możliwości realizacji przedmiotowych efektów kształcenia budzi brak ćwiczeń. Dotyczy to m.in. „Podstaw zarządzania” (30 h), „Podstaw finansów” na studiach niestacjonarnych (24 h) oraz „Sprawozdawczość finansowa” (30 h).

Stosowane metody dydaktyczne są opisane w sylabusie w części „Metody dydaktyczne”. W procesie kształcenia stosowanych jest wiele metod m.in. rozwiązywanie zadań, prezentacje multimedialne, dyskusje, filmy szkoleniowe, analiza przykładów, itd. Podkreślenia wymaga fakt dobrego dostosowania metod dydaktycznych z uwzględnieniem specyfiki przedmiotu (np. ćwiczenie stylów negocjowania, stosowanie technik negocjacji poparte analizą przypadków, zajęcia praktyczne ze wzorami dokumentów bankowych, itp.).

Podsumowując można stwierdzić, że dobór treści kształcenia, formy prowadzenia zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne, określone są w sposób umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia dla kierunku *ekonomia*.

Łączna liczba punktów ECTS dla kierunku *ekonomia*, jaką student uzyskuje w toku studiów wynosi 181 na studiach niestacjonarnych oraz 183 na stacjonarnych. Różnica w punktach wynika z braku zajęć z wychowania fizycznego na studiach niestacjonarnych. Zgodnie z §5.1, pkt. 10 rozporządzenia Ministra Nauki Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i

poziomie kształcenia, program studiów określa minimalną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach z wychowania fizycznego. Niniejsze rozporządzenie nie różnicuje form studiów, dlatego też zajęcia te powinny stanowić element programu studiów zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych.

Program studiów umożliwia studentowi wybór przedmiotów w wymiarze przekraczającym 30% łącznej liczby punktów ECTS. W toku studiów student ma prawo wybrać język obcy, seminarium, przedmioty specjalnościowe oraz przedmioty do wyboru. Łącznie za te przedmioty student uzyskuje 55 punktów ECTS, co stanowi 30,1% ogólnej liczby punktów ECTS w toku studiów. W toku studiów przewidziane są dwa przedmioty do wyboru, w trzecim oraz piątym semestrze studiów. Wybór dokonywany jest spośród par przedmiotów prowadzonych przez jednego wykładowcę. Budzi to jednak pewne wątpliwości, ponieważ student powinien mieć prawo do wyboru również prowadzącego.

Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów Wydział określił na 140. Liczba ta jest znacznie zawyżona. Oznaczałoby to, że takie zajęcia odbywają się w wymiarze 3.500 h. Biorąc pod uwagę, liczbę zajęć w toku studiów praktycznie nie jest możliwe, aby pozostała część zajęć poza planem studiów, objęła tak znaczną liczbę godzin z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego. Również w kartach wielu przedmiotów w strukturze nakładu pracy studenta uwzględnione są tylko zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela, natomiast brak jest nakładu pracy własnej studenta. Na przykład przedmiot „Etyka w biznesie” składający się 30 h wykładów, za który przyznano 4 pkt. ECTS - wszystkie punktu przyznane są za zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego. Jest to liczba zawyżona, tym bardziej, że bilans nakładu pracy studenta nie przewiduje punktów za pracę własną (np. przygotowanie do egzaminu). Podobnie określono nakład pracy studenta dla takich przedmiotów jak „Makroekonomia”, „Operacje bankowe”, „Polityka społeczno – gospodarcza”, itd. Ten element bilansu nakładu pracy studenta wymaga skorygowania.

Wydział określił prawidłowo łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach o charakterze praktycznym - wynosi ona 58 punktów ECTS. Prawidłowo jest również określona liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych (95 pkt. ECTS). Liczba punktów ECTS za zajęcia oferowane w formie zajęć ogólnouczeniowych wynosi 8 punktów ECTS. Za zajęcia z wychowania fizycznego (na studiach stacjonarnych) przypisane są 2 punkty ECTS.

Liczba punktów jaką student otrzymuje za poszczególne przedmioty jest ustalona prawidłowo i odpowiada ich wymiarowi godzinowemu oraz trudności danego przedmiotu. Rozkład punktów ECTS pomiędzy semestrami jest równomierny (nie mniej niż 30 punktów w semestrze, w pojedynczych przypadkach jest to jeden lub dwa punkty więcej).

Natomiast struktura nakładu pracy studenta dla poszczególnych przedmiotów jest określona w sylabusach w części „Punkty ECTS”. Struktura nakładu pracy studenta z wielu przedmiotów wymaga korekt, ponieważ nie ma określonej liczby punktów ECTS jaką student uzyskuje za pracę własną.

W oparciu o analizę systemu ECTS można stwierdzić, że są spełnione warunki określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia w części dotyczącej określania łącznej liczby punktów ECTS oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta, z powyższymi zastrzeżeniami dotyczącymi struktury nakładu pracy studenta. Dla studentów trzeciego roku, liczba punktów ECTS w toku studiów wynosi 193. Liczba punktów przewidziana dla roku akademickiego wynosi co najmniej 60. Za przygotowanie pracy licencjackiej oraz przygotowanie do egzaminu

dypłomowego (seminarium) student otrzymuje 10 punktów ECTS. Spełnione są zatem warunki określone w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta.

Możliwości indywidualizacji procesu kształcenia wynikają z zapisów Regulaminu studiów (Rozdział 5. Indywidualny plan studiów i program kształcenia). W regulaminie określone są wszystkie niezbędne elementy do indywidualizacji toku studiów (m.in. wymagana średnia, okoliczności przyznania indywidualnego toku, itp.). Studenci korzystają z możliwości indywidualizacji toku studiów. Obecnie (dane za styczeń 2014 r.) z tej formy korzystają 73 osoby, co stanowi 7,9% ogółu studentów. Można stwierdzić, że w tym zakresie możliwości jakie stwarza system ECTS są wykorzystywane przez studentów Wydziału.

Możliwości systemu ECTS nie są wykorzystywane przy wymianie międzynarodowej studentów. W ostatnich trzech latach akademickich w ramach programu Erasmus nie wyjechał żaden student, natomiast przyjechało trzech (po jednym w każdym roku). Brak wyjazdów studentów na wymianę międzynarodową związany jest m.in. ze strukturą form kształcenia: ponad 91 % studentów to studenci studiów niestacjonarnych.

Kolejność realizacji poszczególnych przedmiotów jest zachowana. Przedmioty podstawowe i kierunkowe (dla wszystkich specjalności) są realizowane głównie w pierwszych dwóch semestrach. Przedmioty specjalnościowe rozpoczynają się od trzeciego semestru (jeden przedmiot). Rozkład godzinowy przedmiotów w poszczególnych semestrach i latach jest wyrównany.

W programie studiów kierunku *ekonomia* dla pierwszego stopnia przewidziane są praktyki zawodowe. Wymiar praktyk dla drugiego i trzeciego roku wynosi 6 tygodni, natomiast od r.a. 2013/2014 zwiększono wymiar praktyki do 12 tygodni. Praktyki realizowane są po pierwszym i drugim roku, co jest rozwiązaniem dobrym biorąc pod uwagę długość trwania praktyki.

Wydział określił zasady odbywania i kontroli praktyk w dokumencie „Regulamin praktyk zawodowych”, który jest załącznikiem do Zarządzenia Rektora WSB z 20 września 2013 r. w sprawie Regulaminu Praktyk w WSB. Efekty i cele praktyki zostały opisane w karcie przedmiotu. Efekty zostały sformułowane prawidłowo, z położonym naciskiem na kompetencje społeczne (4 efekty) oraz umiejętności (2 efekty). Program praktyk jest określony w osobnym dokumencie. Program ten jest stosunkowo szczegółowy i zróżnicowany w zależności od specjalności. Program obejmuje część ogólną dla wszystkich specjalności oraz część szczegółową związaną ze specjalnością. Nieco dziwi jednak stwierdzenie zawarte w programie praktyki o możliwości pominięcia niektórych punktów w przypadku, gdy firma ze względu na specyfikę nie może ich zrealizować. Realizacja programu praktyki powinna być ściśle monitorowana ze względu na konieczność zrealizowania całego programu praktyki.

Wydział przedstawił listę 138 miejsc, w których w r.a. 2012/2013 odbywały się praktyki zawodowe. Miejsca odbywania praktyk są bardzo różnorodne: są to przedsiębiorstwa, instytucje, w tym jednostki samorządu terytorialnego, banki, biura doradca podatkowego, itp. Biorąc pod uwagę profil tych firm oraz program praktyk można stwierdzić, że miejsca odbywania praktyk umożliwiają realizację ich programu na ocenianym kierunku. Praktyki dokumentowane są w dzienniczku praktyk. Zaliczenia praktyki dokonuje Dziekan na podstawie pisemnego potwierdzenia odbycia praktyki przez Kierownika Praktyki ze strony przedsiębiorstwa.

Studenci obecnego trzeciego roku studiów pierwszego stopnia realizują praktykę w wymiarze 6 tygodni, co jest zgodne ze standardem kierunku *ekonomia*.

System praktyk realizowany przez Wydział należy ocenić pozytywnie, z powyższym zastrzeżeniem, zapewnia on osiągnięcie założonych dla tego modułu efektów kształcenia oraz przyczynia się do osiągnięcia efektów kształcenia dla kierunku *ekonomia*, jak również zapewnia zdobycie przez studenta umiejętności praktycznych.

Kwestię odbywania praktyk reguluje Regulamin praktyk zawodowych z dnia 30 września 2013 roku, który został wydany w formie zarządzenia Rektora. Określa on m.in. zasady organizacji praktyk, tryb zaliczania praktyk, zasady zaliczania praktyk na podstawie pracy zawodowej studenta. W rozmowie z Zespołem Oceniającym studenci ocenili system praktyk pozytywnie. Podkreślili, że mogą zrealizować praktyki również w ramach swoich obowiązków zawodowych. Jest to istotne, ponieważ wielu studentów już na studiach podejmuje pracę zgodną ze studiowanym kierunkiem. W ocenie studentów Uczelnia podejmuje skuteczne działania w nawiązywaniu współpracy z przedsiębiorstwami, w których mogą odbywać się praktyki. Ze spotkania Zespołu Oceniającego ze studentami oraz osobą odpowiedzialną za koordynację praktyk wynika, że prowadzone są intensywne działania informacyjne dotyczące zasad przeprowadzania praktyk. Studenci zgłosili zastrzeżenia co do informacji o zakresie obowiązków, które stawiane są przed osobami biorącymi udział w praktykach. Wykaz efektów kształcenia, które powinny być zdobyte podczas praktyk nie jest udostępniany studentom. Zaleca się udostępnienie go do powszechnej wiadomości studiujących.

Łącznie na Wydziale na kierunku *ekonomia* studiuje 984 studentów, z czego 898 na studiach niestacjonarnych oraz 86 na stacjonarnych. Liczebność grup ćwiczeniowych na ogół nie budzi zastrzeżeń (średnio od 25 do 30 studentów). W przypadku grup na poszczególnych specjalnościach zdarzają się grupy mniej liczne (do 20 osób). W sporadycznych przypadkach liczebność grupy wynosi ok. 40 osób. Największa grupa wykładowa liczy 175 studentów. Średnia liczba osób w grupie seminaryjnej wynosi 13. Zdarzają się jednak grupy bardzo liczne, nawet ponad 20 osób (dwie grupy). Na 33 grupy seminaryjne 14 grup liczy 16 i więcej osób. Można stwierdzić, że liczebność grup jest dobrze ustalona i nie stanowi przeszkody w realizacji efektów kształcenia, z zastrzeżeniem nadmiernej liczebności grup seminaryjnych.

Zajęcia na studiach stacjonarnych odbywają się w blokach po 1,5 godziny. Zajęcia odbywają się na ogół w godzinach od 9:00 do 16:30. W pojedynczych przypadkach zdarzają się zajęcia do 18:10. Na studiach niestacjonarnych zajęcia odbywają się w blokach po 3 godziny. W planie sporadycznie występują „okienka” (na studiach niestacjonarnych). Na studiach stacjonarnych zajęcia z tego samego przedmiotu są często planowane w dwóch kolejnych blokach, w wielu przypadkach wykłady i ćwiczenia. Na studiach niestacjonarnych jeśli występują dwa kolejne bloki tego samego przedmiotu to są to wykłady i ćwiczenia. Organizacja zajęć, biorąc pod uwagę liczebność grup oraz harmonogram zajęć, z powyższymi zastrzeżeniami, zapewnia realizację efektów kształcenia przewidzianych dla modułu dyplomowego.

Z rozmów przeprowadzonych ze studentami wynika, że nie są oni zadowoleni z systemu dwublokowych zajęć, trwają one bowiem bez przerwy 3 godziny (4 x 45 minut). Proponują powrót do poprzedniego systemu (3 x 45 minut).

Studenci wybitnie uzdolnieni w ramach indywidualizacji procesu kształcenia mają możliwość, przewidzianą regulaminem studiów, ubiegania się o studiowanie według indywidualnego programu nauczania. Wydział nie posiada osobnej oferty kształcenia dla studentów niepełnosprawnych, ale studenci niepełnosprawni mogą skorzystać z dosyć często stosowanej na Wydziale indywidualizacji procesu kształcenia.

Podczas spotkania studenci stwierdzili, że słyszeli o możliwości indywidualizacji procesu kształcenia. Studenci nie byli jednak w stanie wskazać procedury w jakiej mogliby uzyskać

indywidualny tok studiów. Zaleca się poszerzenie możliwości w tym zakresie oraz polepszenie polityki informacyjnej.

Z analizy teczek osobowych studentów wynika również, że władze jednostki prowadzącej wizytowany kierunek studiów podchodzą co do indywidualnych spraw studenckich z należytą starannością i podejmują działania, które są korzystne dla studentów – jednocześnie zachowując wymagania wynikające z programu studiów.

3.2)

Ocena programu kształcenia na kierunku *ekonomia* pierwszego stopnia pozwala stwierdzić, że program studiów umożliwia osiągnięcie celów i efektów kształcenia, tak jak zostało to założone przez Wydział dla kierunku *ekonomia*. Cele realizacji poszczególnych przedmiotów określone w karcie opisu modułu są zgodne z efektami kierunku, a treści programowe i metody dydaktyczne sformułowane dla poszczególnych przedmiotów odpowiadają celom i założeniom określonym dla kierunku *ekonomia*.

Na kierunku *ekonomia* nie była do tej pory przeprowadzana ocena jakości kształcenia.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego: ocena znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1)

Realizowany na kierunku *ekonomia* program studiów zapewnia zrealizowanie założonych efektów kształcenia. Treści kształcenia poszczególnych przedmiotów opisane są stosunkowo szczegółowo, wraz z ich odniesieniem do efektów przedmiotowych i kierunkowych. Formy kształcenia określone dla przedmiotów są na ogół prawidłowe. Kilka przedmiotów, ze względu na ich specyfikę, powinno zostać uzupełnionych również o zajęcia ćwiczeniowe. Stosowane metody dydaktyczne są dobrze dobrane do poszczególnych przedmiotów i uwzględniają ich specyfikę. Ogólna charakterystyka nakładu pracy studenta w programie studiów nie budzi istotnych zastrzeżeń. Natomiast liczba punktów ECTS na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych nie jest taka sama ze względu na zajęcia z wychowania fizycznego. Dlatego też zajęcia te powinny stanowić element programu studiów, również na studiach niestacjonarnych.

Korekty wymaga struktura nakładu pracy studenta z większości przedmiotów, ponieważ niewłaściwie określony jest nakład pracy studenta w podziale na pracę własną i z bezpośrednim udziałem nauczyciela. Organizacja studiów w zakresie liczebności grup nie budzi zastrzeżeń – za wyjątkiem grup seminaryjnych, które w niektórych przypadkach są bardzo liczne (nawet ponad 20 osób). Należy jednak niezwłocznie dokonać korekt w liczbie punktów z przedmiotów podstawowych wykładanych w ramach obowiązujących standardów kształcenia (obecnie 3 rok studiów), aby informacje zawarte w suplementach były zgodne z wymogami odpowiednio do rozporządzeń.

System praktyk studenckich oceniany jest przez studentów pozytywnie. W Uczelni istnieje możliwość indywidualizacji procesu kształcenia studentów. Zaleca się jego większą promocję.

3.2)

Program studiów na kierunku *ekonomia* umożliwia osiągnięcie celów i efektów kształcenia, tak jak zostało to założone przez Wydział. Cele realizacji poszczególnych przedmiotów określone w karcie opisu modułu są zgodne z efektami kierunku, a treści

programowe i metody dydaktyczne sformułowane dla poszczególnych przedmiotów odpowiadają celom i założeniom określonym w opisie kierunku.

Kryterium 4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów

4.1).

Efekty kształcenia na kierunku *ekonomia* zostały zdefiniowane przez Uczelnię w obszarze nauk społecznych; dziedzinie nauk ekonomicznych oraz dyscyplinach: ekonomia i nauki o zarządzaniu. Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych prowadzących zajęcia na kierunku *ekonomia* wynosi łącznie 126, z czego 12 osób Uczelnia zadeklarowała do minimum kadrowego, jako osoby zatrudnione na podstawowym miejscu pracy i 114 osób zatrudnionych w różnych formach (umowa o pracę, umowa o dzieło, umowa zlecenia). Przeważająca liczba osób posiada wieloletnie doświadczenie dydaktyczne oraz badawcze bądź praktyczne kwalifikujące ich do dyscypliny ekonomia, ale reprezentowane są także i inne dyscypliny, jak np. prawo, finanse, nauki o zarządzaniu, nauki humanistyczne. Zarówno liczba, jak i struktura osób prowadzących zajęcia w WEiZ w Gdyni WSB w Gdańsku zapewnia realizację założonych efektów kształcenia na kierunku *ekonomia*. Wydział Ekonomii i Zarządzania w Gdyni dysponuje wyodrębnioną kadrą, właściwą dla prowadzenia ocenianego kierunku *ekonomia*. Liczba nauczycieli akademickich jest wystarczająca dla sprawnego osiągania zamierzonych efektów kształcenia na I stopniu na kierunku *ekonomia*.

Załącznik nr 5. Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicki.

4.2).

Teczki osobowe zawierają dokumenty pozwalające na ocenę, czy nauczyciel akademicki spełnia wymagania do zaliczenia do minimum kadrowego na studiach pierwszego stopnia na kierunku *ekonomia*, tj. czy posiada odpowiednie kwalifikacje naukowe (stopnie i tytuły naukowe oraz dorobek lub posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla ocenianego kierunku studiów – zgodnie z wymaganiami określonymi w § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.), w jakim wymiarze realizują pensum dydaktyczne, a także czy złożył nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki oświadczenie o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach pierwszego stopnia na kierunku *ekonomia* w Wyższej Szkole Bankowej w Gdańsku na Wydziale Ekonomii i Zarządzania w Gdyni, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 112a ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 i 742). W Uczelni prawie wszystkie oświadczenia zostały podpisane w terminie zgodnym z wymaganiami określonymi w przepisach ustawy, tj. w maju 2013 r., *za wyjątkiem 3 osób. Dwie spośród tych osób podpisały oświadczenia 1 lipca 2013 r., jednakże z tym dniem zostały zatrudnione w Uczelni. Natomiast jedna z tych osób podpisała oświadczenie w dniu 7 października 2013 r., a więc z terminie niezgodnym z przepisami ustawy. Wskazane jest aby nauczyciel akademicki składał jedno oświadczenie, w którym wyraża zgodę na zaliczenie do minimum kadrowego na*

wszystkich deklarowanych kierunkach studiów, a nie jak to ma miejsce w Uczelni, tj. dla każdego kierunku studiów oddzielnie.

Zgodnie z informacjami zawartymi w tych oświadczeniach wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie, a więc zgodnie z wymaganiami określonym w art. 112 a ust. 1 i 2 ustawy.

Z przedstawionej dokumentacji osobowej nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego wynika, iż są zatrudnieni w Uczelni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów, a więc zgodnie z wymaganiami określonym w § 13 ust. 1 wymienionego wyżej rozporządzenia.

Wszystkie (12 osób) wyżej wymienione osoby przeprowadzą osobiście na kierunku *ekonomia*, co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych (samodzielni nauczyciele akademicy) oraz co najmniej 60 godzin (doktorzy), co spełnia wymagania określone w § 13 ust. 3 wymienionego wyżej rozporządzenia.

Spośród 12 zgłoszonych osób 11 spełnia warunki, aby je zaliczyć do minimum kadrowego na ocenianym kierunku. Dlatego też można stwierdzić, że spełnione są wymogi dotyczące kształcenia na I stopniu studiów na kierunku *ekonomia*. Kwalifikacja do minimum kadrowego jest następująca: 1 pracownik z tytułem profesora i dorobkiem naukowym w dyscyplinie ekonomia oraz doświadczeniem praktycznym w radach nadzorczych przedsiębiorstw, 2 pracowników ze stopniem doktora habilitowanego z dorobkiem naukowym w dyscyplinie ekonomia, 4 pracowników ze stopniem doktora z dorobkiem naukowym w dyscyplinie ekonomia, w tym dwóch posiadających praktyczne doświadczenie zawodowe. Dwóch pracowników ze stopniem naukowym doktora posiada dorobek naukowy w dyscyplinie ekonomia oraz dyscyplinie finanse, jeden w dyscyplinie nauk o zarządzaniu oraz dyscyplinie finanse, a także dorobek praktyczny z zakresu finansów i rachunkowości. Ponadto do minimum kadrowego zaliczona została jedna osoba ze stopniem naukowym doktora nauk prawnych, posiadająca dorobek naukowy w dyscyplinie ekonomia oraz 30-letnie doświadczenie praktyczne w zarządzaniu jednostką służby zdrowia w USA. Jedna osoba z grupy pracowników niesamodzielnych nie została zaliczona do minimum kadrowego ze względu na niezgodność oświadczenia z przepisami ustawy. Jej dorobek naukowy mieści się w dyscyplinie ekonomia.

Zespół Oceniający PKA zwrócił uwagę, że w dorobku naukowym i praktycznym kadry zgłoszonej do minimum kadrowego widoczny jest też dorobek naukowy w dyscyplinie finanse, w której jednak WEiZ w Gdyni nie zadeklarował efektów kształcenia.

Jednoznaczna ocena spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów.

Zespół Oceniający stwierdził, że z merytorycznego i formalnego punktu widzenia skład minimum kadrowego został generalnie poprawnie dopasowany do założonych efektów kształcenia, choć można było przyporządkować efekty do dość szeroko reprezentowanej w postaci publikacji oraz dorobku praktycznym dyscypliny finanse. Tym niemniej stwierdza się, że zarówno merytoryczne, jak i formalne warunki w zakresie minimum kadrowego na kierunku *ekonomia* są spełnione.

Skład minimum kadrowego na kierunku *ekonomia* prowadzonego na Wydziale Ekonomii i Zarządzania w Gdyni Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku w perspektywie długookresowej jest w stabilny, bowiem wszystkie 12 osób wskazanych do minimum kadrowego zatrudnionych zostało na czas nieokreślony. Dla 3 osób (samodzielni nauczyciele

akademiccy) Uczelnia jest dodatkowym miejscem pracy zaś dla pozostałych 9 osób – podstawowym miejscem pracy.

W związku z tym, że oceniany Wydział Ekonomii i Zarządzania w Gdyni przejął częściowo pracowników Wyższej Szkoły Prawa i Dyplomacji jest wynikiem połączenia dwóch uczelni, które nastąpiło w październiku 2013 r. dokonano konsolidacji kadry, co z punktu widzenia Wydziału Ekonomii i Zarządzania należy ocenić pozytywnie.

Warunek dotyczący stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku *ekonomia*, do liczby studentów na tym kierunku jest spełniony i wynosi 1:82, co spełnia wymagania określone w § 17 ust. 3 cytowanego wyżej rozporządzenia.

Z zestawienia przedstawionego przez Wydział Ekonomii i Zarządzania w Gdyni oraz porównania obsady i planów zajęć wynika, że obsada zajęć na kierunku *ekonomia* jest prawidłowa. Dotyczy to zarówno wykładów, prowadzonych przez pracowników posiadających co najmniej stopień doktora lub w przypadku przedmiotów specjalnościowych stopień zawodowy magistra, a także seminariów dyplomowych (licencjackich) prowadzonych przez pracowników posiadających co najmniej stopień doktora.

Wiele spośród przedmiotów specjalnościowych prowadzonych jest przez osoby posiadające doświadczenie praktyczne w dziedzinie bankowości, finansów, skarbowości, rachunkowości, systemów informatycznych, prawa, zarządzania, międzynarodowych stosunków gospodarczych, integracji europejskiej itp., którzy rekrutują się spośród radców prawnych, doradców podatkowych, pracowników banków, biur maklerskich, firm ubezpieczeniowych, kadry kierowniczej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Związku Banków Polskich, urzędów kontroli skarbowej, przedsiębiorstw, mediów i organizacji pożytku publicznego. Zespół Oceniający PKA stwierdził, że występuje zgodność pomiędzy doświadczeniem zawodowym osób z doświadczeniem praktycznym a prowadzonymi przez nich zajęciami. Dotyczy to zwłaszcza osób prowadzących zajęcia na specjalności Rachunkowość i finanse przedsiębiorstw. Dla przykładu osoba posiadająca doświadczenie zawodowe biegłego rewidenta prowadzi zajęcia z „Finansów przedsiębiorstw”, zaś osoba z doświadczeniem pracy w banku prowadzi przedmiot „Operacje bankowe”. Zajęcia z „Marketingu” także prowadzi osoba z doświadczeniem praktycznym. Pozytywne opinie o zajęciach z praktykami formułowali zarówno studenci jak i pracownicy podczas spotkań z Zespołem Oceniającym PKA.

W trakcie wizytacji można było dostrzec, że Uczelnia dokłada wszelkich starań, aby praktyczny aspekt kształcenia studentów był jej znaczącym i pozytywnym wyróżnikiem.

Zajęcia odbywały się w wyznaczonych terminach i miejscach. Prowadzone były z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych. Poziom zajęć, w których uczestniczyli członkowie Zespołu Oceniającego, zarówno w sferze merytorycznej, jak i w sposobie prowadzenia, należy uznać za dobry. Na ćwiczeniach warto zwrócić uwagę na większy stopień aktywizacji studentów. Sale i ich wyposażenie, generalnie były właściwe dla przyjętej koncepcji prowadzenia zajęć. Należałoby jednak w ramach przedmiotów ilościowych (takich jak np. „Statystyka”, „Ekonometria”, a przede wszystkim „Rachunkowość”) dać możliwość uzyskiwania przez studentów umiejętności praktycznych, wymagających kontaktu z komputerem wprowadzając godziny ćwiczeniowe w laboratorium komputerowym.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.

Zespół Oceniający przeprowadził hospitacje zajęć ćwiczeniowych z przedmiotów: „Marketing”, „Ekonometria”, „Finanse publiczne”, „Statystyka opisowa”, „Planowanie

strategiczne” oraz wykładu z przedmiotu „Procesy decyzyjne w warunkach ryzyka”. Ogólna ocena zajęć jest pozytywna. Były one prowadzone w formach aktywizujących studentów, tematyka zajęć była zgodna z sylabusami przedmiotów (ocena por. wyżej).

4.3).

Istotnym elementem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest prowadzenie właściwej polityki kadrowej, w tym właściwy dobór nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na ocenianym kierunku studiów.

Podstawowym celem realizowanym w ramach polityki kadrowej WSB w Gdańsku WEiZ w Gdyni jest zagwarantowanie wysokiej jakości kształcenia. Cel ten realizowany jest poprzez zatrudnienie pracowników naukowo-dydaktycznych posiadających odpowiednie kwalifikacje, dorobek naukowy i doświadczenie dydaktyczne dla ocenianego kierunku, okresową ocenę jakości prowadzenia zajęć przez pracowników dydaktycznych, zatrudnienie pracowników dydaktycznych mających bogate doświadczenie zawodowe oraz poprzez rozpoczynający się na Wydziale system kształcenia metodycznego pracowników naukowo-dydaktycznych. Stanowisko metodyka zatrudnionego na WEiZ w Gdyni w grudniu 2013 r. służyć ma m. in. pomocą metodyczną kadrze praktyków, którzy w szerokim zakresie prowadzą zajęcia na kierunku *ekonomia*. Obsadę zajęć na kierunku *ekonomia* proponują kierownicy katedr. Jeśli jest to przedmiot specjalnościowy rekomenduje się, aby była to osoba z doświadczeniem praktycznym. Jeśli jednak nie ma takich propozycji z pozycji Katedry, można zwrócić się o pomoc do Rady Przedsiębiorczości, działającej przy Uczelni. Kandydatura praktyka, któremu przydziela się wykład musi być na wniosek dziekana zatwierdzony przez Radę Wydziału. Wiele stanowisk naukowo-dydaktycznych, zwłaszcza wynikających z umowy o pracę, obsadza się w drodze konkursów, o których informacje są publiczne dostępne na stronie www Uczelni. Kandydaci do pracy mogą aplikować w sposób ciągły przesyłając wymagane dokumenty.

Oceniając kadrę i jej rozwój w ciągu 5 ostatnich lat zauważono wysoki poziom merytoryczny pracowników naukowo-dydaktycznych prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku. Oceny dokonane przez komisję ds. oceny nauczycieli akademickich były na ogół bardzo dobre i wyróżniające, tylko w jednym przypadku odnotowano ocenę negatywną.

Strategicznym celem Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku jest dążenie do wykształcenia wysoko wykwalifikowanej własnej kadry naukowo-dydaktycznej. Dlatego duży nacisk jest kładziony na zdobywanie stopni i tytułów naukowych. Opieka naukowa nad młodymi asystentami lub adiunktami jest sprawowana przez kierowników katedr.

Integralnym elementem prowadzonej polityki kadrowej w odniesieniu do pracowników naukowo-dydaktycznych jest system wspierania ich rozwoju naukowego. Służy temu promowanie uczestnictwa w konferencjach naukowych własnych i zewnętrznych, zapewnienie w zasadzie nieograniczonych możliwości publikacji prac naukowych, przyznawanie stypendiów czy staży naukowych. Istotna jest także metodyczno-merytoryczna pomoc, zwłaszcza dla doktorów pracujących nad rozprawą habilitacyjną, realizowana poprzez cykliczne seminaria dla habilitantów prowadzone w formie konsultacji i seminaryjnej dyskusji w gronie wybitnych profesorów, często zapraszanych również z zewnątrz.

Pracownicy zgromadzeni na spotkaniu z ZO potwierdzili zgodnie, że WSB wspiera rozwój pracowników dydaktycznych i naukowo-dydaktycznych poprzez: udzielanie półrocznego urlopu naukowego, zmniejszenie pensum dydaktycznego o 50%, pokrywanie kosztów obrony dysertacji doktorskiej i kolokwium habilitacyjnego.

Ponadto pracownikom naukowo-dydaktycznym przysługuje wynagrodzenie za publikacje naukowe i dydaktyczne: recenzowany i opublikowany artykuł afiliowany przez WSB w

Gdańsku, recenzowana i opublikowana pozycja zwarta afiliowana przez WSB w Gdańsku. WSB finansuje dla pracowników naukowo-dydaktycznych wyjazdy na konferencje naukowe, w tym zagraniczne. Warto również odnotować, iż zaangażowanie naukowe i organizacyjne pracowników jest elementem uwzględnianym w systemie wynagrodzeń WSB w Gdańsku.

W czasie spotkania Zespołu Oceniającego z nauczycielami akademickimi WSB Wydziału Zamiejscowego w Gdyni 04.01.2014 poruszano wymienione niżej tematy.

1. Temat: Profil praktyczny

Pracownicy podkreślali, że w przypadku profilu praktycznego jest duża swoboda w zakresie obsady zajęć przez praktyków. Dzieje się to na poziomie kierowników katedr. Nie ma ograniczeń co do liczby praktyków. Łatwe do upraktycznienia są zajęcia szczególnie z finansów i rachunkowości. W chwili obecnej mniej więcej połowa zajęć z tego zakresu jest prowadzona przez praktyków. Specyficzne formy zajęć praktycznych: problemy do rozwiązania. Pracownicy Uczelni posiadający uprawnienia praktyczne są zachęceni do ich rozwijania.

Prace licencjackie mają charakter projektowy, np. projekty inwestycyjne, które mają charakter praktyczny.

W czasie spotkania zwracano uwagę na problem praktyk w sytuacji kształcenia praktycznego w warunkach kształcenia masowego. Uczelnia prowadzi rozmowy dotyczące programu studiów z przedstawicielami rynku pracy. Hospitacje praktyk mogłyby być rozwiązaniem dyscyplinującym dla studentów i pracodawców. Zatrudnianie praktyków pociąga za sobą dodatkowe korzyści jakimi są nawiązanie kontaktów, finansowanie wspólnych projektów itp. Z jednoznacznej opinii nauczycieli akademickich wynika, że kierunek kształcenia praktycznego przyjęty przez Uczelnię jest właściwy.

2. Temat: Rozwój kadry

Pracownicy podkreślali, że wyraźna jest pomoc Uczelni w rozwoju naukowym: obniżenie pensum, finansowanie wyjazdów na konferencje, pozytywna motywacja Rektora i Władz Uczelni. Nie ma problemów, wsparcie jest zarówno w zakresie wyjazdów naukowych, jak i dydaktycznych. Mechanizmy opisane w Raporcie samooceny działają. Rektor umożliwia też konsultacje naukowe w znanych ośrodkach naukowych poza Gdańskiem. Uczelnia prowadzi także dużo szkoleń dla pracowników.

Nauczyciele akademicki mają inną opinię o dostępności książek niż studenci, którzy w rozmowie z Zespołem Oceniającym stwierdzili, że jest za mało książek dostępnych w bibliotece wizytowanego kierunku (por. dalej p. 7.4). Uważają, że Biblioteka sprawnie i w pełni realizuje zamówienia pracowników w zakresie literatury uwzględnionej w sylabusach, a studenci w małym stopniu korzystają z baz elektronicznych.

Problemem dla nauczycieli akademickich jest nadmierne obciążenie pracami organizacyjnymi obok dydaktycznych i naukowych. Środowisko wyraźnie akcentuje ten problem w związku z parametryczną oceną Uczelni.

Dotychczas nie była przeprowadzana ocena jakości kształcenia na kierunku *ekonomia*.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego: ocena w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

4.1)

Obsada zajęć na kierunku *ekonomia* jest prawidłowa zarówno z punktu widzenia realizacji efektów kształcenia jak i profilu praktycznego. Przeważająca liczba osób

prowadzących zajęcia na kierunku *ekonomia* posiada wieloletnie doświadczenie dydaktyczne oraz badawcze bądź praktyczne kwalifikujące ich do dyscypliny ekonomia, ale reprezentowane są także i inne dyscypliny, jak np. prawo, finanse, nauki o zarządzaniu, nauki humanistyczne. Zarówno liczba, jak i struktura osób prowadzących zajęcia w WEiZ w Gdyni WSB w Gdańsku zapewnia realizację założonych efektów kształcenia na kierunku *ekonomia*.

4.2)

Zespół Oceniający stwierdził, że z merytorycznego i formalnego punktu widzenia skład minimum kadrowego został generalnie poprawnie dopasowany do założonych efektów kształcenia, choć można było uwzględnić w efektach dość szeroko reprezentowaną w postaci publikacji oraz dorobku praktycznego dyscyplinę *finanse*. Tym niemniej stwierdza się, że zarówno merytoryczne jak i formalne warunki w zakresie minimum kadrowego na kierunku *ekonomia* są spełnione.

Z zestawienia przedstawionego przez Wydział Ekonomii i Zarządzania w Gdyni oraz porównania obsady i planów zajęć wynika, że obsada zajęć na kierunku *ekonomia* jest prawidłowa. Dotyczy to zarówno wykładów, prowadzonych przez pracowników posiadających co najmniej stopień doktora lub w przypadku przedmiotów specjalnościowych stopień zawodowy magistra, a także seminariów dyplomowych (licencjackich) prowadzonych przez pracowników posiadających co najmniej stopień doktora.

4.3)

Polityka kadrowa prowadzona przez Wyższą Szkołę Bankową w Gdańsku w odniesieniu do Wydziału Ekonomii i Zarządzania w Gdyni jest nakierowana na rozwój własnej kadry naukowo-dydaktycznej. Uczelnia wszechstronnie wspiera rozwój naukowy, dydaktyczny i organizacyjny pracowników. Ważnym elementem polityki kadrowej jest zatrudnianie osób bezpośrednio związanych z praktyką gospodarczą.

Kryterium 5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Wyższa Szkoła Bankowa w Gdyni mieści się w budynku zlokalizowanym w centrum Gdyni, przy ulicy Śląskiej 35/37 B. Jest to budynek o powierzchni użytkowej łącznej 2974 m², wynajmowany na mocy umowy z dnia 22 kwietnia 2013 r. do września 2017 r. z możliwością przedłużenia. W budynku poza salami dydaktycznymi zlokalizowano większość jednostek administracyjnych: dziekanat z biurem karier i działem stypendialnym, biuro rekrutacji, kancelarię, biuro dziekana, bibliotekę, katedry, archiwum. W wymienionym budynku znajdują się 24 dobrze wyposażone sale wykładowe, ćwiczeniowe i seminaryjne oraz dwa laboratoria komputerowe, w których zainstalowano zestawy komputerowe Dell z monitorami LCD 22 cale z oprogramowaniem system Windows 7, MsOffice 2010 o łącznej liczbie 41 stanowisk. Sale wykładowe w liczbie 4 mają od 90 do 150 miejsc dla studentów.

System biblioteczno-informacyjny Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku, na który składają się Biblioteka Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku oraz Biblioteka Wydziału Ekonomii i Zarządzania w Gdyni, ma za zadanie wspierać wysoką jakość kształcenia poprzez zabezpieczenie szerokiego i szybkiego dostępu do wiedzy oraz wszelkich źródeł informacji. Księgozbiór omawianych zasobów bibliotecznych jest aktualny i wyspecjalizowany, dostosowany do zaleceń zawartych w opisach przedmiotów. Polityka gromadzenia zbiorów

zmierza do nieustannego dopływu nowości i usuwania z księgozbioru pozycji, które utraciły aktualność. Obecnie księgozbiór liczy ponad 42 tys. woluminów, w tym ponad 7 tys. w Bibliotece Wydziałowej w Gdyni. W zbiorach obu bibliotek znajdują się pozycje z zakresu ekonomii (911 tytułów), finansów (1153), bankowości (629), rachunkowości (468), nauk o przedsiębiorstwie (484), zarządzania (1293) i innych. Większość książek dostępnych w Bibliotece WEiZ to nowości wydawnicze zakupione w ciągu ostatnich 3 lat. Studenci mają możliwość składania propozycji zakupu konkretnych pozycji niezbędnych im w pracy naukowej. Biblioteka prenumeruje łącznie 79 tytułów czasopism, w tym 17 w Bibliotece w Gdyni, np. *Bank. Miesięcznik Finansowy, Controlling – wiedza i narzędzia praktyczne, Ekonomia. Rynek - Gospodarka – Społeczeństwo, Finansowanie Nieruchomości, Kwartalnik Nauk o Przedsiębiorstwie* i inne. Z czasopism dostępnych w Czytelni WSB w Gdańsku warto wymienić następujące tytuły z zakresu ekonomii: *Ekonomia i Środowisko, Ekonomista, Gospodarka Narodowa, Gospodarka Polski: prognozy i opinie, Pieniądze i Więź, Pomorski Przegląd Gospodarczy, Psychologia Ekonomiczna, Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny, Studia Ekonomiczne, Rachunkowość, Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości, Finanse, Przegląd Podatkowy, Samorząd Terytorialny, Studia Regionalne i Lokalne, Bank i Kredyt, Informacja o Sytuacji Społeczno-Gospodarczej Kraju, Folia Turistica, Turyzm.*

W katalogu bibliotecznym OPAC możliwe jest wyszukiwanie poszczególnych artykułów z czasopism wraz z abstraktami. Jednocześnie Biblioteka stale poszerza dostęp do elektronicznych baz danych. Wśród elektronicznych baz danych dostępnych w bibliotece są: katalog zbiorów (biblioteczna baza danych Prolib oraz OPAC) – zdalny dostęp; od roku akademickiego 2013/2014 platforma książek elektronicznych Ibuk.pl – zdalny dostęp; System Informacji Prawnej LEGALIS; Biblioteka Infor Lex; EBSCO itp. W Bibliotece Wydziału Ekonomii i Zarządzania w Gdyni wypożyczalnia jest połączona z czytelnią. Korzystanie z księgozbioru zorganizowane jest na zasadzie wolnego dostępu, usystematyzowane tematycznie (książki ustawione są według działów i poddziałów, odpowiadających kierunkom kształcenia i wykładanym przedmiotom), księgozbiór jest dobrze oznaczony i stale porządkowany. Na miejscu można skorzystać z czasopism, encyklopedii, słowników językowych i rzeczowych, leksykonów itp. Do dyspozycji studentów jest też odrębne pomieszczenie do pracy grupowej i głośnej nauki – dla 8-10 osób. Na terenie całej Uczelni jest dostępny bezprzewodowy Internet WiFi, co ułatwia studentom pracę na przenośnych komputerach osobistych. Studenci stwierdzili jednak (por. dalej p. 7.4), że dobrze byłoby wprowadzenie możliwości zamawiania książek w głównej Bibliotece Uczelni z opcją dostarczenia ich do Biblioteki wizytowanego kierunku.

Zespół Oceniający zwrócił uwagę na oprogramowanie udostępnione studentom kierunku *ekonomia*. Poza standardowymi systemami typu Windows oraz MS Office Uczelnia nie zgłosiła oprogramowania specjalistycznego służącego do nauczania np. Rachunkowości czy statystyki i ekonometrii. Należy to niezwłocznie uzupełnić, tak aby praktyczne efekty kształcenia (K_U05, K_U06, K_U08 czy K_U19) mogły być w pełni zrealizowane.

W opinii studentów wizytowanego kierunku infrastruktura Uczelni spełnia wymagania niezbędne do realizowania procesu kształcenia. Większość sal w budynku jest odpowiednio wyposażona oraz posiada wystarczającą liczbę miejsc. Studenci ocenili ogólny stan budynku jako bardzo dobry. Zgłosili niewielkie zastrzeżenia co do wielkości niektórych pomieszczeń. Nie wpłynęło to jednak na ogólną pozytywną ocenę infrastruktury. Studenci podkreślili, że dostosowanie bazy dydaktycznej do potrzeb procesu kształcenia znacznie się polepszyło po zmianie siedziby wizytowanego kierunku. W tym zakresie działania władz jednostki należy ocenić zdecydowanie pozytywnie.

Miejsca odbywania praktyk zawodowych przez studentów są zgodne ze specyfiką kierunku *ekonomia* realizowanego na profilu praktycznym. Studenci odbywali praktyki m. in.

w Urzędach administracji publicznej zlokalizowanych w województwie pomorskim, biurach rachunkowych, np. w Biurze Rachunkowym Taxland Marta Rozalewicz w Gdyni, w przedsiębiorstwach, np. w Przedsiębiorstwie Budowlano-Produkcyjno-Usługowo-Handlowym Roman Jereczek w Bytowie, Oddziałach banków, np. w Banku Zachodnim WBK S.A.4 Oddział w Gdyni i wielu innych firmach.

Wydział dysponuje nowym budynkiem, który jest stopniowo przystosowywany dla potrzeb kształcenia dużej liczby studentów. Władze Uczelni w pełni zdają sobie sprawę z konieczności ponoszenia nakładów na utrzymanie i doskonalenie infrastruktury, co systematycznie jest czynione.

Budynek dostosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych – posiada cichobieżną windę, oznakowanie sal dla niedowidzących a także odpowiednio zaadaptowane toalety. W czytelni biblioteki w Gdyni znajduje się 12 miejsc oraz 6 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu i baz, w tym 3 ze specjalistycznym oprzyrządowaniem i oprogramowaniem dla osób niepełnosprawnych, a także urządzenie do czytania pisma drukowanego głosem syntetycznym HARPO AUTO-LEKTOR dla osób niedowidzących.

Budynek Uczelni jest przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Ponadto uczelnia posiada oprogramowanie, które ułatwia naukę osobom niepełnosprawnym.

Ocena jakości kształcenia na kierunku *ekonomia* nie była dotąd przeprowadzona.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego: ocena w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

Baza dydaktyczna oferowana przez WEiZ w Gdyni WSB w Gdańsku zapewnia realizację efektów kształcenia na kierunku *ekonomia*. Należy zwrócić uwagę na szersze udostępnienie specjalistycznych programów komputerowych z zakresu rachunkowości oraz ekonometrii i statystyki w celu pełnej realizacji efektów kształcenia z obszaru umiejętności. Budynek jest dostosowany do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Dobór instytucji w których realizowane są praktyki studenckie jest prawidłowy. Infrastruktura dydaktyczna uczelni jest w pełni przygotowana do potrzeb studentów. Należy przeanalizować możliwość korzystania z księgozbioru w zakresie kierunku *ekonomia* w Bibliotece wizytowanego kierunku.

Kryterium 6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Z uwagi na fakt, że na ocenianym kierunku kształcenie prowadzone jest na I stopniu studiów odstąpiono od oceny badań naukowych na Wydziale Ekonomii i Zarządzania w Gdyni Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku. Wydział przedstawił do wglądu dokumentację dotyczącą publikacji pracowników Wydziału prowadzących zajęcia na kierunku *ekonomia*. Wśród nich były opracowania zwarte, zeszyty naukowe WSB i inne efekty działalności naukowej pracowników. Ich poziom naukowy, jak również zgodność z efektami kształcenia realizowanymi na kierunku *ekonomia*, należy ocenić pozytywnie.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego ocena: nie dotyczy

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

Nie dotyczy

Kryterium 7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

7.1).

Warunki i tryb rekrutacji ustalił w formie uchwały Konwent WSB w Gdańsku (uchwała nr 38/2012 z dnia 24 maja 2012 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji na studia wyższe w roku akademickim 2013/2014). Zgodnie ze statutem WSB Rada Wydziału Ekonomii i Zarządzania w Gdyni zaopiniowała warunki rekrutacji uchwałą nr 3/2012 z dnia 21 maja 2012 r. w sprawie zaopiniowania zasad rekrutacji na studia wyższe na r.a. 2013/2014. Uchwała rekrutacyjna zawiera podstawowe postanowienia dotyczące postępowania rekrutacyjnego, w tym również dla kandydatów, którzy świadectwo dojrzałości uzyskali za granicą oraz w kraju nieobjętym umową międzynarodową. Zasady przyjęć na kierunek *ekonomia* nie zawierają zapisów dyskryminujących. Warunkiem przyjęcia na studia jest złożenie kompletu dokumentów oraz uiszczenie opłaty wpisowej. Uchwała rekrutacyjna nie zawiera żadnych zapisów, które pozwoliłyby na merytoryczną weryfikację wiedzy kandydata, m.in. poprzez określenie jakie wyniki egzaminu maturalnego stanowią podstawę przyjęcia na studia (art. 169, pkt. 3 Ustawy prawo o szkolnictwie wyższym).

7.2).

W opinii studentów system oceny osiągnięć jest sprawiedliwy i przejrzysty. W czasie spotkania z zespołem wizytującym, studenci stwierdzili, że wymagania egzaminacyjne są sformułowane w taki sposób, aby zweryfikować efekty kształcenia. Na wizytowanym kierunku nie stworzono jednolitego systemu oceniania osiągnięć studentów. O zasadach oceny decydują nauczyciele prowadzący zajęcia. Informują o wymaganiach z odpowiednim wyprzedzeniem (w większości na pierwszych zajęciach). Zasady ustalone na początku nie ulegają zmianie. W opinii studentów nauczyciele dokonują oceny osiągnięć w sposób obiektywny.

7.3).

Uczelnia stwarza możliwości mobilności międzynarodowej oraz krajowej studentów, ci jednak rzadko z tych możliwości korzystają. W ostatnich trzech latach żaden student ocenianego kierunku nie skorzystał z możliwości studiowania poza Uczelnią, a tylko 3 studentów przyjechało, aby studiować ekonomię na WEiZ w Gdyni. Wynika to głównie z faktu, że studenci studiów niestacjonarnych bardzo często pracują i nie mogą sobie pozwolić na długotrwały wyjazd. Nie bez znaczenia jest także obawa przed studiowaniem w języku obcym. Uczelnia poza wymianą w postaci studiów zagranicznych oferuje także praktyki w przedsiębiorstwach za granicą, co jednak, mimo wyraźnych korzyści praktycznych, jak dotąd nie spotkało się z zainteresowaniem studentów ocenianego kierunku. Studenci nie zawsze zdają sobie sprawę z tego co oferuje system ECTS.

Wpływ wymiany międzynarodowej na realizację efektów kształcenia na kierunku *ekonomia* odbywa się poprzez wymianę nauczycieli akademickich. Studenci mają okazję korzystać z wykładów oferowanych przez nauczycieli z Turcji i Niemiec, którzy w łącznej liczbie 11 osób wizytowali WEiZ w Gdyni w ciągu ostatnich 3 lat.

Studenci wizytowanego kierunku nie byli w stanie wskazać żadnego pola współpracy w zakresie wymian międzynarodowych i krajowych. W rozmowie z Zespołem Oceniającym wyrazili zainteresowanie tego rodzaju programami.

Z danych przekazanych przez Uczelnię wynika, że w ostatnich trzech latach żaden student wizytowanego kierunku nie wziął udziału w programie wymiany międzynarodowej, co należy ocenić zdecydowanie negatywnie. Zaleca się w szczególności podjęcie działań w zakresie pobudzenia wymiany studenckiej w ramach programu Erasmus.

W związku z brakiem wymiany międzynarodowej studentów na wizytowanym kierunku nie istnieje zauważalny wpływ współpracy międzynarodowej na możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

7.4).

Studenci wizytowanego kierunku pozytywnie oceniając system opieki dydaktycznej. W rozmowie z zespołem wizytującym podkreślili, że kontakt z wykładowcami jest dobry i możliwy również za pomocą poczty elektronicznej (za pośrednictwem starostów grup).

Studenci stwierdzili, że mają dostęp do sylabusów i są one dla nich zrozumiałe.

W ramach e-learningu prowadzone są zajęcia z przedmiotów informatycznych. Studenci mają w tym zakresie stosowną opiekę nauczyciela akademickiego.

Informacje zawarte w sylabusach przedmiotów są kompletne i przydatne studentom w procesie uczenia się. Zalecane materiały dydaktyczne są aktualne i właściwe dla realizacji zakładanych efektów kształcenia.

System biblioteczno-informacyjny Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku, na który składają się Biblioteka Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku oraz Biblioteka Wydziału Ekonomii i Zarządzania w Gdyni w opinii studentów spełnia potrzeby związane z edukacją na wizytowanym kierunku.

Księgozbiór jest aktualny i wyposażony w książki i czasopisma niezbędne w procesie kształcenia. Działania władz uczelni skierowane są na bieżąco uzupełnienia księgozbioru o nowości. Obecnie księgozbiór liczy ponad 42 tys. woluminów, w tym ponad 7 tys. w Bibliotece Wydziałowej w Gdyni. Jednocześnie Biblioteka stale poszerza dostęp do elektronicznych baz danych.

W ocenie studentów zasoby biblioteczne są wystarczające. Podczas spotkania z zespołem wizytującym wskazali jednak, że zasadnym byłoby wprowadzenie możliwości zamawiania książek w głównej bibliotece uczelni z opcją dostarczenia ich do biblioteki wizytowanego kierunku. Godziny otwarcia biblioteki uznano za optymalne.

Studenci pytani o mechanizmy motywujące ich do osiągnięcia lepszych efektów kształcenia nie byli w stanie wskazać konkretnych przykładów. Większość studentów biorących udział w spotkaniu z Zespołem Oceniającym nie wiedziała o istnieniu stypendium rektora dla najlepszych studentów. Zaleca się poprawienie polityki informacyjnej w zakresie zasad udzielania stypendium rektora dla najlepszych studentów.

System pomocy materialnej dla studentów reguluje na wizytowanym kierunku Regulamin Przyznawania i Wypłacania Świadczeń Pomocy Materialnej dla Studentów Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku. Regulamin został wydany przez Rektora w porozumieniu z uczelnianym organem Samorządu Studenckiego, co wypełnia wymogi art. 186 ust. 1. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Studenci podkreślili, że świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym wypłacane są w terminie. Ocenili również, że długość trwania procedury rozpatrywania wniosków jest optymalna i nie spotykają się z opóźnieniami. Informacje na temat zasad przyznawania pomocy materialnej o charakterze socjalnym są powszechnie znane.

Praca Dziekanatu oraz administracji uczelnianej jest oceniana w sposób bardzo dobry. Pracowników administracji studenci ocenili jako kompetentnych i chętnych do udzielania pomocy.

Studenci pozytywnie ocenili funkcjonowanie Biura Karier. Wskazali na konkretne przykłady pomocy udzielonej studentom w zakresie przygotowania do przyszłej pracy zawodowej. Biuro Karier zapewnia możliwość indywidualnych konsultacji dla każdego chętnego studenta, organizuje dodatkowe szkolenia dla studentów i absolwentów wizytowanego kierunku, promuje targi pracy, organizuje spotkania z pracodawcami, pomaga w realizacji praktyk zawodowych. Działalność Biura wpływa pozytywnie na możliwość zdobywania zakładanych efektów kształcenia.

Generalnie opinie prezentowane przez studentów podczas spotkania z Zespołem Oceniającym świadczą, że są oni zadowoleni ze studiów podjętych na kierunku. System opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej spełnia ich oczekiwania.

W opinii studentów umowa o świadczenie usług edukacyjnych jest przejrzysta oraz zawiera wykaz wszelkich opłat, które pobiera od nich uczelnia. Studenci podkreślili, że uczelnia w zakresie pobierania opłat zachowuje się w sposób uczciwy i nie spotkali się nigdy z nadużyciami w tym zakresie.

7.5).

Dotychczas nie była przeprowadzana ocena jakości kształcenia na kierunku *ekonomia*

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego: ocena znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

7.1)

Zasady rekrutacji określają wszystkie istotne elementy postępowania rekrutacyjnego. Jednak Uchwała rekrutacyjna nie zawiera żadnych zapisów, które pozwoliłyby na merytoryczną weryfikację wiedzy kandydata, m.in. poprzez określenie jakie wyniki egzaminu maturalnego stanowią podstawę przyjęcia na studia (art. 169, pkt. 3 Ustawy prawo o szkolnictwie wyższym).

7.2)

System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się. Wymagania stawiane studentom są jasne i zapewniają obiektywizm formułowania ocen.

7.3)

Uczelnia stwarza możliwości mobilności międzynarodowej oraz krajowej studentów, ci jednak rzadko z tych możliwości korzystają. W ostatnich trzech latach żaden student ocenianego kierunku nie korzystał z możliwości studiowania za granicą. Wpływ wymiany międzynarodowej na realizację efektów kształcenia na kierunku *ekonomia* odbywa się poprzez wymianę nauczycieli akademickich. Studenci mają okazję korzystać z wykładów oferowanych przez nauczycieli z Turcji i Niemiec, którzy w łącznej liczbie 11 osób wizytowali WEiZ w Gdyni w ciągu ostatnich 3 lat.

Na wizytowanym kierunku studenci nie korzystają z programów umożliwiających studiowanie na innych uczelniach. Zaleca się podjęcie działań w zakresie pobudzenia wymiany studenckiej w ramach programu Erasmus.

7.4)

W ramach e-learningu prowadzone są zajęcia z przedmiotów informatycznych. Studenci mają w tym zakresie stosowną opiekę nauczyciela akademickiego.

Informacje zawarte w sylabusach przedmiotów są kompletne i przydatne studentom w procesie uczenia się. Zalecane materiały dydaktyczne są aktualne i właściwe dla realizacji zakładanych efektów kształcenia.

System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialne sprzyja rozwojowi studentów w zakresie potrzeb przedstawionych przez studentów wizytowanego kierunku. Zaleca się szerszą promocję informacji na temat stypendium rektora dla najlepszych studentów.

Kryterium 8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia

8.1).

Początek funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia związany jest z powołaniem Zarządzeniem nr 1C/2010 Dziekana Wydziału Finansów i Zarządzania Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku w dniu 26 marca 2009 r. Rady Przedsiębiorczości, której zadaniem był merytoryczny nadzór na procesem dydaktycznym oraz współpraca z kierownikami jednostek dydaktycznych w zakresie pełnej harmonizacji treści i efektów kształcenia. Uchwałą nr 9/2012 Rada Wydziału Ekonomii i Zarządzania w dniu 12 października 2012 r. powołała Komisję ds. Jakości Kształcenia, zaś Uchwałą nr 13/2012 zatwierdzono jej 4-osobowy skład. W skład Komisji ds. Jakości Kształcenia wizytowanego wydziału wchodzi przedstawiciel studentów. W uchwale tej określono cele i zadania Komisji oraz zatwierdzono regulamin zwoływania obrad. Z posiedzeń sporządzane są protokoły. Zarządzeniem nr 16/2013 Rektor w dniu 22 listopada 2013 r. powołał Uczelnianą Komisję ds. Oceny Nauczycieli Akademickich na rok akademicki 2013/2014.

Zaktualizowane przepisy dotyczące systemu zapewnienia jakości kształcenia zostały ustalone i zatwierdzone w Uchwale nr 16/013 Senatu z dnia 19 listopada 2013 r. w sprawie systemu zapewnienia jakości kształcenia. W załączniku do tej uchwały określone zostały cele i zadania systemu. W czasie wizytacji przedstawiono dokument pn. Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia, w którym określone zostały cele, struktura, weryfikacja zakładanych efektów kształcenia, system oceny dokonywany przez studentów oraz system oceny osiągnięć studentów.

Zarządzeniem Rektora WSB w Gdańsku nr 20/2013 z dn. 27.11.2013r. wprowadzony został system jakości kształcenia Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku.

Z dniem 20 listopada 2010 roku zarządzeniem Dziekana Wydziału Ekonomii i Zarządzania w Gdyni nr 4/2010 powołana została na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Rada Przedsiębiorczości.

Skład Rady Przedsiębiorczości na Wydziale Ekonomii i Zarządzania w Gdyni jest tożsamy ze składem Rady Przedsiębiorczości na Wydziale Finansów i Zarządzania w Gdańsku ze względu na zbieżność kierunków studiów oraz z uwagi na przedsiębiorców funkcjonujących na trójmiejskim rynku pracy. Posiedzenia Rady Przedsiębiorczości odbywają się wspólnie dla Wydziału Ekonomii i Zarządzania w Gdyni oraz dla Wydziału Finansów i Zarządzania w Gdańsku.

Uczelnia posiada dokumentację potwierdzającą funkcjonowanie Rady Przedsiębiorczości i Komisji ds. Jakości Kształcenia. Przedstawiono dokumentację z ich posiedzeń.

Spotkania Rady odbywają się 2 -3 razy w roku począwszy od 2010 roku. Z każdego posiedzenia sporządzany jest protokół ze szczegółowymi ustaleniami i zaleceniami Rady dot. omawianych zagadnień. z którymi ZO zapoznał się w trakcie wizytacji. Wynika z nich, że przedmiotem obrad były m.in. zakładane efekty kształcenia kierunku, plan studiów, proponowane specjalności kształcenia, współpraca w zakresie prowadzenia zajęć dydaktycznych przez praktyków życia gospodarczego.

Na podstawie dokumentów przedstawionych w czasie wizytacji stwierdzono, iż na posiedzeniach Rady Wydziału była omawiana problematyka związana z różnymi elementami systemu zarządzania jakością kształcenia.

Celem utworzonego w Wyższej Szkole Bankowej w Gdańsku systemu zapewnienia jakości kształcenia jest stałe monitorowanie procesu dydaktycznego na wszystkich jego etapach, pozwalające zapewnić wysoką jakość procesu kształcenia oraz jego dostosowanie do wymagań rynku pracy. Z opisu SJK będącego załącznikiem do wspomnianej Uchwały Senatu z 19.11.2013 r. wynika, że funkcjonujący w Uczelni system ma zdefiniowane ramy merytoryczne, tj. cele i zadania, kryteria oraz określone płaszczyzny działania. W ramach systemu można wyróżnić następujące główne elementy:

- opracowanie koncepcji kształcenia,
- nadzór nad procesem kształcenia,
- weryfikacja efektów kształcenia.

Istotną cechą systemu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia jest udział w tym procesie wielu interesariuszy począwszy od pracodawców i praktyków mających wpływ na program studiów i treści kształcenia, poprzez nauczycieli akademickich, koordynatorów przedmiotów, szefów katedr, dziekanów, pracowników administracyjnych zapewniających sprawna obsługę procesu kształcenia, aż po studentów i absolwentów, których opinie systematycznie są badane i wykorzystywane w procesie kształcenia (por. wspomniane wyżej badania).

Struktura jednostek wewnętrznego systemu jakości na Wydziale Ekonomii i Zarządzania, na kierunku usytuowany przedstawiona jest niżej:

1. Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia,
2. Rada Programowa,
3. Metodocy – zespół specjalistów z danej dziedziny – pracownicy dydaktyczni oraz wykładowcy przedmiotów),
4. Kierownicy Katedr,
5. Koordynatorzy przedmiotów,
6. Dział Dydaktyczny jako jednostka administracyjna.

Do zadań Wydziałowej Komisji ds. Jakości kształcenia należy m.in.:

- nadzór merytoryczny nad programami studiów pierwszego i drugiego stopnia,
- nadzór i kontrola, jakości kształcenia poprzez stałą weryfikację sylabusów i literatury do poszczególnych przedmiotów,
- okresowe przeglądy planów i programów studiów,
- współpraca z władzami dziekańskimi w zakresie oceny jakości procesu dyplomowania.

Szczegółowy wykaz zdań Komisji dostarczony został ZO, stanowi on załącznik do cytowanej wyżej Uchwały o powołaniu Komisji.

W ramach Rady Programowej powołano zespoły Konsultantów Programowych, których zadaniem m.in. jest:

- opiniowanie programów kształcenia, tj. efektów kształcenia dla kierunków studiów, form zajęć i proporcji ćwiczeń, wykładów i konwersatoriów,
- proponowanie rozwiązań dotyczących praktycznych aspektów kształcenia,
- dostosowanie programów nauczania do potrzeb rynku pracy (np. poprzez proponowanie nowych specjalności), etc.

Skład Rady Programowej wyłaniany jest w zależności od bieżących potrzeb w ramach Rady Przedsiębiorczości. W ramach Rady Przedsiębiorczości funkcjonują Rady Programowe każdego kierunku. Zarządzeniem Dziekana Wydziału Ekonomii i Zarządzania w Gdyni nr 5/2010 z dn. 25.11.2010 r. została powołana Rada Programowa Kierunku *ekonomia* w skład, które wchodzi 4 przedstawiciele pracodawców oraz 3 przedstawiciele nauczycieli akademickich. Skład Rady Przedsiębiorczości na dzień 01.12.2013 r. to 37 przedstawiciele pomorskich firm i instytucji. Skład danego posiedzenia Rady jest ustalany w zależności od omawianej tematyki, a na zakończenie sporządzany jest Raport. Z raportami zapoznał się Zespół Oceniający. Funkcjonowanie Rady Programowej WSB należy ocenić zdecydowanie pozytywnie.

Kierownicy katedr wyznaczają koordynatorów przedmiotów, nadzorują proces dydaktyczny w zakresie przedmiotów przypisanych do katedry pod względem zgodności realizowanych treści zarówno z potrzebami rynku pracy, aktualnością wykładanych treści oraz zalecanej studentom literatury.

Do zakresu metodyka należy wypracowanie i proponowanie nowoczesnych metod kształcenia, także ich weryfikacja pod względem adekwatności do zamierzonych efektów kształcenia.

Zadaniem koordynatorów przedmiotów jest opracowanie efektów kształcenia dla realizowanych treści w danym przedmiocie, tworzenie oraz cykliczny przegląd kart przedmiotów (sylabusów).

Poszczególnym elementom (obszarom) funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia odpowiadają określone procedury.

W obszarze opracowywania i doskonalenia koncepcji kształcenia tymi procedurą są przede wszystkim procedury doskonalenia i zmian koncepcji kształcenia ale także procedury zapewnienia właściwej kadry dydaktycznej. W obszarze nadzoru nad realizacją procesu a przede wszystkim w zakresie realizacji zakładanych efektów kształcenia znajdują się następujące procedury:

- nadzór nad sylabusami przedmiotów,
- doskonalenie metod dydaktycznych,
- weryfikacja stosowanych metod dydaktycznych i metod weryfikacji zamierzonych efektów kształcenia (metodyk),
- hospitacje zajęć,
- oceny okresowe,
- ankietyzacja zajęć.

W celu optymalizacji efektów kształcenia opracowano w WSB system weryfikacji efektów kształcenia obejmujący wszystkie etapy procesu kształcenia oraz uwzględniający udział interesariuszy zewnętrznych (pracodawców).

W obszarze weryfikacji efektów kształcenia korzysta się z wyników stosowania wszystkich wymienionych wyżej procedur. Weryfikacja efektów kształcenia następuje zatem na podstawie realizacji przedmiotów, realizacji praktyk a także na podstawie końcowego sprawdzania efektów kształcenia w procesie dyplomowania.

Weryfikacja zakładanych efektów kształcenia na każdym kierunku studiów jest realizowana na wszystkich etapach kształcenia.

1. Etap realizacji przedmiotu: system weryfikacji zakładanych efektów na tym etapie obejmuje następujące zadania: nadzór nad sylabusami, tj. sprawdzanie adekwatności metod dydaktycznych, adekwatności literatury oraz jej aktualność, zgodność treści z oczekiwanymi efektami oraz adekwatności metod zaliczenia przedmiotu w stosunku do zakładanych efektów kształcenia.

Dodatkowo, do siatek programowych na wszystkich kierunkach realizowanych w WSB Gdańsk/Gdynia, wprowadzony został przedmiot „Metody efektywnego uczenia się i pisanie prac projektowych”. Wprowadzenie przedmiotu podyktowane zostało potrzebą wyposażenia studenta w wiedzę i umiejętności opracowania i/lub wdrażania projektów praktycznych, realizowanych indywidualnie i/lub grupowo.

Przeprowadzono system szkoleń, w których wzięło udział ok. 70% kadry dydaktycznej wyposażających wykładowców w wiedzę nt. standardów kształcenia opartego na efektach oraz umożliwiających przygotowanie i doskonalenie programu kształcenia przez wykładowców.

Na etapie realizacji przedmiotu, w celu zapewnienia wielostronnego monitorowania realizacji zakładanych efektów kształcenia, dokonywana jest ocena wszystkich zajęć przez studentów.

Ocenie poddane są wszystkie zajęcia dydaktyczne, poziom wypełniania ankiet jest wysoki – 75-80%. Zbiorcze wyniki ankietyzacji są opracowane w postaci raportów: „Raport z badania ankietowego na temat: „Ocena przedmiotu” w Wyższej Szkole Bankowej w Gdańsku na Wydziale Ekonomii i Zarządzania w Gdyni w semestrze zimowym roku akademickiego 2012/2013”.

Wyniki ankiety studenckiej odnośnie do prowadzonych przez siebie przedmiotów uzyskuje każdy nauczyciel akademicki. Wyniki zbiorcze o pracownikach katedry otrzymuje kierownik katedry.

Na Wydziale przeprowadza się także analizę zdawalności przedmiotów. Celem realizowanego procesu jest monitoring i wprowadzenie ewentualnych modyfikacji programowych i innych działań służących skutecznemu nabywaniu przez studentów WSB kompetencji i kwalifikacji przewidzianych w treściach programowych. W lutym 2013 r. do przeprowadzenia analizy wybrano następujące przedmioty: „Finanse przedsiębiorstw”, „Makroekonomię”, „Matematykę”, „Mikroekonomię”, „Infrastrukturę logistyczną”. Przedstawiony raport z analizy osiągnięć studentów zawiera wnioski pozwalające na wprowadzenie ewentualnych korekt do procesu kształcenia.

2. Etap realizacji praktyk. Etap ten obejmuje m.in. analizowanie i monitorowanie adekwatności doboru miejsc praktyk studenckich. Proponowane miejsca praktyk są analizowane przez pracowników Biura Karier pod względem merytorycznego związku ze studiowanym kierunkiem. Forma odbytych praktyk podlega ocenie przez studenta. Każdy student podlega również ocenie pod kątem nabywanej wiedzy, umiejętności kompetencji społecznych oraz wieku innych wymiarów.
3. Etap końcowego sprawdzania efektów kształcenia. Końcowej oceny nabywanych efektów kształcenia dokonuje się podczas procesu dyplomowania.

W celu wyeliminowania patologicznych zjawisk w procesie kształcenia, na etapie dyplomowania włączona została procedura sprawdzania wszystkich prac dyplomowych pod kątem dokonywania plagiatu.

4. Etap monitorowania karier absolwentów. Badania losów absolwentów WSB Gdańsk/Gdynia prowadzi od 2009 roku. W ramach tych prac zostały opracowane 4 tomy „Raportu badania losów absolwentów”. Doświadczenia z ostatnich lat pozwalają modyfikować procedurę i zasady monitorowania losów w celu optymalnego pozyskiwania informacji.

Jak wspomniano wyżej funkcjonowanie Rady Programowej wyłanianej w ramach Rady Przedsiębiorczości ZO ocenia pozytywnie, jednak być może potrzebne jest bardziej precyzyjne określenie procedur jej działania, bowiem jak stwierdzono pewne uchybienia w programie kształcenia (por. 3.1 – punkty ECTS).

Opis zakładanych efektów kształcenia uzyskiwanych w ramach poszczególnych przedmiotów oraz sposób ich weryfikacji jest dostępny dla studentów w wewnętrznym systemie informatycznych Ekstranet.

Studenci kierunku *ekonomia* są informowani o wynikach monitorowania jakości procesu kształcenia poprzez stronę internetową Uczelni. Na bieżąco są informowani także o aktualnościach dotyczących procesu kształcenia.

8.2).

Działania, które podjęła Uczelnia w zakresie systemu zapewniania jakości SJZK umożliwiają stałe doskonalenie procesu kształcenia. Dotyczy to przede wszystkim systemu weryfikacji efektów kształcenia obejmującego wszystkie etapy procesu kształcenia. Z dokumentów przedstawionych przez Władze wizytowanego kierunku wynika, że służy temu także wspomniana szeroka współpraca z interesariuszami rynku pracy, którzy biorą udział w określaniu celów i efektów kształcenia, ewaluacji programów studiów czy nawet siatek godzinowych. Jak podkreślano, bardzo pozytywnie należy ocenić funkcjonowanie Rady Programowej, której członkami są przedstawiciele licznej grupy pracodawców współpracujących z Uczelnią. Z raportów ze spotkań Rady Programowej wynika, że Rada opiniowała m.in. efekty kształcenia oraz siatki godzinowe. Uwagi Rady były uwzględniane w dalszych pracach Władz Wydziału. Z deklaracji Władz wizytowanego kierunku wynika, że współpraca z przedstawicielami pracodawców będzie kontynuowana na etapie ewaluacji programów kształcenia.

Opinie absolwentów i przedstawicieli pracodawców odnoszące się do formułowania i realizacji efektów kształcenia pochodzą także z badań atrybutów marki, które są przeprowadzane m.in. wśród absolwentów Uczelni (por. wyżej p. 2.4) oraz współpracujących z Uczelnią pracodawców, jak również uzyskiwane są poprzez funkcjonującą przy Uczelni Radę Przedsiębiorców.

Badania atrybutów marki są badaniami cyklicznymi. Jednym z celów jest pozyskanie informacji o losach absolwentów. Wyniki są szczegółowo analizowane i uwzględniane są przy podejmowaniu działań nad doskonaleniem m.in. oferty i programu kształcenia.

Ponadto badania losów zawodowych absolwentów Uczelni (por. wyżej, p. 2.4) były realizowane w ramach projektu finansowanego ze środków unijnych. „Pomorski Port Edukacji i Praktyki – Program Rozwoju Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku”. W ramach projektu zostały sporządzone cztery raporty pt. „Badanie losów absolwentów” (za I kwartał 2010 r., I kwartał 2011 r., IV kwartał 2011 r. oraz I kwartał 2012 r. Zwrotność badania wynosiła max. 31,2%. Szkoda, że analizy zawarte w powyższych raportach dotyczą WSB w Gdańsku i nie pozwalają na bezpośrednią ocenę i wnioskowanie co do poszczególnych kierunków, jednak należy stwierdzić, że Uczelnia przywiązuje dużą wagę do relacji z absolwentami, co przejawia się również poprzez stronę internetową Wydziału, na której absolwenci mogą znaleźć informację dotyczącą oferty edukacyjnej, pracy, możliwości korzystania z Biblioteki etc.

W podsumowaniu należy stwierdzić, iż w wizytowanej jednostce prowadzony jest monitoring karier absolwentów. Wpływ wyników monitoringu na doskonalenie jakości procesu kształcenia należy ocenić pozytywnie. Przede wszystkim uzyskiwane są informacje, czy absolwenci podejmują pracę zgodną z profilem i poziomem wykształcenia oraz w jakim stopniu przydatna jest dla nich wiedza i umiejętności zdobyte w czasie studiów. Informacje te wpływają na dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy oraz są podstawą weryfikacji przydatności deklarowanych efektów kształcenia.

Studenci mają zapewnioną reprezentację w Radzie Wydziału, na którym prowadzony jest oceniany kierunek. Spełniony jest zatem wymóg odpowiedniej reprezentacji studentów i doktorantów w radzie podstawowej jednostki organizacyjnej wynikający z art. 67 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. W odniesieniu do składu senatu Uczelni, liczba studentów przekracza 20%, zatem wymóg określony w art. 61 ust. 3 jest spełniony. Proces zapewniania jakości kształcenia opiera się na wypełnianych cyklicznie ankiet oceniających wszystkie zajęcia. Uczelnia zmieniła formę przeprowadzenia ankiet z ankiet internetowych na papierowe.

Z rozmów przeprowadzonych ze studentami wynika, że ich przedstawiciele w organach kolegialnych właściwie wypełniają swoją rolę w procesie podnoszenia jakości kształcenia.

W skład Komisji ds. jakości kształcenia wchodzi przedstawiciel studentów.

Na wizytowanym kierunku prowadzona jest ankietyzacja zajęć dydaktycznych wśród studentów. Na jej podstawie wypracowywane są rekomendacje w zakresie zmian w programie studiów w tym modyfikacji treści niektórych przedmiotów prowadzonych na wizytowanym kierunku. Ponadto na podstawie badań przeprowadzanych wśród absolwentów wyciągane są wnioski w zakresie przydatności poszczególnych przedmiotów, które były realizowane na wizytowanym kierunku. Weryfikacja ta odbywa się pod kątem zawodowych potrzeb studentów.

Działania władz wizytowanego kierunku w zakresie promocji ankietyzacji należy ocenić pozytywnie. Studenci mają świadomość znaczenia udziału w ocenie jakości zajęć. Współpracę z władzami wydziału studenci oceniają pozytywnie. Szczególnie dobrze oceniają prace dziekana wydziału, który jest otwarty na sugestie studentów. Podczas rozmowy z zespołem wizytującym studenci wskazali, że dobrym pomysłem byłoby organizowanie otwartych spotkań dotyczących poprawy funkcjonowania uczelni, na których mogliby przedstawić swoje sugestie.

Z dokumentów przedstawionych przez władze wizytowanego kierunku wynika, że w procesie określenia celów i efektów kształcenia wizytowanego kierunku oraz perspektywy jego rozwoju brali szeroki udział zewnętrznymi interesariusze. Zdecydowanie pozytywnie należy ocenić funkcjonowanie.

Kierunek *ekonomia* na Wydziale Zarządzania i Ekonomii WSB w Gdańsku nie był dotychczas wizytowany.

Tabela nr 1. Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

Zakładane efekty kształcenia	program i plan studiów	kadra	infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	działalność naukowa	działalność między-narodowa	organizacja kształcenia
Wiedza	+/-	+	+	Nie dotyczy	+/-	+
umiejętności	+/-	+	+/-	Nie dotyczy	+/-	+
kompetencje społeczne	+/-	+	+	Nie dotyczy	+/-	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego: ocena w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

8.1)

,k

Działania, które podjęła Uczelnia w zakresie systemu zapewniania jakości SJZK umożliwiają stale doskonalenie procesu kształcenia. Dotyczy to przede wszystkim systemu weryfikacji efektów kształcenia obejmującego wszystkie etapy procesu kształcenia. Z dokumentów przedstawionych przez Władze wizytowanego kierunku wynika, że służy temu także wspomniana szeroka współpraca z interesariuszami rynku pracy, którzy biorą udział w określaniu celów i efektów kształcenia, ewaluacji programów studiów czy nawet siatek godzinowych. Jak podkreślano, bardzo pozytywnie należy ocenić funkcjonowanie Rady Programowej, której członkami są przedstawiciele licznej grupy pracodawców współpracujących z Uczelnią.

8.2)

W procesie zapewnienia jakości kształcenia uczestniczą studenci, kadra akademicka oraz przedstawiciele otoczenia biznesowego regionu opolskiego.

W procesie zapewniania jakości kształcenia biorą udział studenci, absolwenci i pracodawcy. Sugestie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych mają wpływ na poprawę jakości kształcenia

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco (6)	w pełni (5)	Znacząco (4)	Częściowo (3)	Niedostatecznie (2)
1. koncepcja rozwoju kierunku		X			
2. cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3. program studiów			X		
4. zasoby kadrowe		X			
5. infrastruktura dydaktyczna		X			
6. prowadzenie badań naukowych		Nie dotyczy			
7. system wsparcia studentów w procesie uczenia się			X		
8. wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Wśród obszarów nie budzących zastrzeżeń co do możliwości uzyskania założonych efektów kształcenia jest koncepcja rozwoju kierunku nastawiona na profil praktyczny. Koncepcja ta jest naturalnym wynikiem wieloletnich doświadczeń dydaktycznych Uczelni mającej w swoim założeniu charakter Uczelni biznesowej, a co za tym idzie ściśle współpracującej z interesariuszami rynku pracy w zakresie formułowania efektów kształcenia i systemu ich weryfikacji. W tym obszarze a także w odniesieniu do zasobów kadrowych i infrastruktury dydaktycznej, efektywność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia nie budzi zastrzeżeń. Zalecenia dotyczą pewnych szczególnych kwestii, ważnych jednak z punktu widzenia kształcenia w ramach profilu praktycznego. Dotyczy to zintensyfikowania działań idących w kierunku uzyskiwania umiejętności praktycznych z przedmiotów ilościowych i specjalnościowych, wymagających kontaktu z komputerem (np. rachunkowość), wprowadzenia godzin ćwiczeniowych w laboratorium komputerowym oraz zwrócenia uwagi na aplikacyjny charakter wszystkich prac licencjackich.

W obszarze programu studiów Zespół Oceniający zaleca określenie właściwych proporcji między nakładem pracy studenta podczas zajęć realizowanych przy bezpośrednim udziale nauczyciela akademickiego a udziałem pracy własnej. Także niezwłocznie należy dokonać korekty w liczbie punktów ECTS z przedmiotów podstawowych (realizacja programu realizowanego w/g standardów kształcenia).

Wreszcie należy podjąć intensywne działania wsparcia studentów wizytowanego kierunku przez intensyfikację współpracy międzynarodowej.

W odpowiedzi na raport z wizytacji Uczelnia określiła właściwe proporcje między nakładem pracy studenta podczas zajęć realizowanych przy bezpośrednim udziale nauczyciela akademickiego a udziałem pracy własnej. Dokonano właściwej korekty w liczbie punktów ECTS z przedmiotów podstawowych (realizacja programu realizowanego w/g standardów kształcenia), co powoduje, iż kryterium 3 należy ocenić w Pełni

Tabela nr 3 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco (6)	w pełni (5)	Znacząco (4)	Częściowo (3)	Niedostatecznie (2)
3. program studiów		X			